

STATISTIČKI POKAZATELJI OZLJEDA NA RADU U ZDRAVSTVU I USTANOVAMA SOCIJALNE SKRBI U HRVATSKOJ

Hrvaćanin, Monika

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:462376>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-30**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Veleučilište u Karlovcu
Odjel Sigurnosti i zaštite
Stručni studij sigurnosti i zaštite

Monika Hrvaćanin

**STATISTIČKI POKAZATELJI OZLJEDA NA
RADU U ZDRAVSTVU I USTANOVAMA
SOCIJALNE SKRBI U HRVATSKOJ**

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, svibanj 2023.

Karlovac University of Applied Sciences
Safety and Protection Department
Professional undergraduate study of Safety and Protection

Monika Hrvaćanin

**Statistical Indicators of Injuries at Work in
Healthcare and Social Care Institutions in
Croatia**

Final paper

Karlovac, May 2023.

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU

KARLOVAC UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Trg J.J.Strossmayera 9

HR-47000, Karlovac, Croatia

Tel. +385 - (0)47 - 843 - 510

Fax. +385 - (0)47 - 843 - 579

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU

Stručni / specijalistički studij: Stručni studij sigurnosti i zaštite

Usmjerenje: Zaštita na radu

Karlovac, 2023.

ZADATAK ZAVRŠNOG RADA

Student: Monika Hrvaćanin

Matični broj: 0248056285

Naslov: STATISTIČKI POKAZATELJI OZLJEDA NA RADU U ZDRAVSTVU I USTANOVAMA SOCIJALNE SKRBI U HRVATSKOJ

Opis zadatka: Prikupiti i analizirati podatke o ozljedama na radu u zdravstvu i ustanovama socijalne skrbi u periodu od 2013. do 2021. godine.

Zadatak zadan:	Rok predaje rada:	Predviđeni datum:
	obrane:	
2./2023.	6./2023.	09./2023.

Mentor:
Ivan Štedul, v. pred.

Predsjednik ispitnog povjerenstva:
dr. sc. Slaven Lulić, prof. struč. stud.

PREDGOVOR

Životne želje i potrebe u dijelu stjecanja znanja i zanimanja i njihova realizacija nisu uvijek usuglašene. Meni se dogodilo da sam nakon srednje škole odlučila svoje obrazovanje usmjeriti od medicine prema zaštiti na radu, ali me je tijekom studija život primorao da se zaposlim. Tako sam se našla u specifičnoj situaciji da završnim radom spojim to dvoje, ali s kolegijem koji ne dotiče izravno srž zaštite na radu.

Nakon izbora teme po osobnoj želji otkrila sam kako moram zaploviti i u matematičke vode i osvježiti pa i primijeniti znanje iz statistike.

Nakon neminovnih prvotnih laganih sumnji u svoju uspješnost, isplivala je svijest da nisam sama u tome, a nikako nisam izdvojena iz bilo kakvog konteksta već da imam potpunu podršku mentora u svakom mogućem pitanju, konzultaciji ili makar i pojavi pesimizma. To mi je dalo snage i volje tako da su se moje istraživanje materijala za završni rad i njegova izrada pretvorili u vrlo zanimljiv proces, sasvim intimno rekla bih i u događaj posebne vrste.

Sve to mi je na kraju donijelo i sasvim smireno očekivanje novog iskustva - obrane onoga što sam napisala, nastup pred ljudima koji su stručni i vrsni na svojem poslu i širu svijet o mogućnosti primjene takvog iskustva negdje u svojoj radnoj i/ili poslovnoj budućnosti.

Zahvale

Zahvaljujem profesoru Ivanu Štedulu, predavaču i mentoru, na pomoći od izbora teme, preko smjernica za pronalazak izvora podataka i njihove obrade s posebnim strpljenjem primjerenim mojim okolnostima u trenutku kad sam se prihvatila konačnog čina svojeg studija, ali i na povjerenju koje mi je ukazao ostavljajući mi da sama učinim veće zahvate prije konzultacija ili provjera odvojenih dijelova rada.

Zahvaljujem prijateljici koja mi je pomogla stečenim iskustvom i prijateljima koji su bili otvoreni za one posebne vrste razgovora ne samo o temi koju obrađujem već i o puno širem opsegu općeg znanja kao potpore za lakše razumijevanje same teme rada i u kontekstu jedne više svrhe i teme rada i postupka u okviru mojeg životnog puta.

Moja posebna zahvala svakako je usmjerena mojim roditeljima koji su iznašli način da mi omoguće ostvarenje želja glede stjecanja većeg i šireg znanja, na svake načine i s najvećom mogućom potporom - obiteljskom.

SAŽETAK

Radom su obuhvaćeni pojmovi vezani za zaštitu na radu uopće i posebno u djelatnosti te analiza podataka o ozljedama na radu po ESAW metodologiji prema izvješćima koja se skupljaju na razini EU iz država članica.

Ova tema je odabrana zbog duboke povezanosti s mojim profesionalnim iskustvom i stručnim područjem, s ciljem istaknuti činjenicu da čak i zdravstveni radnici nisu pošteđeni rizika na radnom mjestu.

Ovom analizom su obuhvaćene razne kategorije: ozljede radnika prema spolu i životnoj dobi, ozljede na radu prema zanimanju, prema osnovi osiguranja ozlijeđenih na radu, podaci o radnom okolišu, te podaci o težini ozljede, vrsti ozljede i ozlijeđenom dijelu tijela.

Ključne riječi: ESAW, zdravstvena zaštita, socijalna skrb, analiza, ozljede na radu

SUMMARY

"The work encompasses concepts related to occupational safety and health in general, and specifically within the field, as well as the analysis of data on workplace injuries using the ESAW methodology based on reports collected at the EU level from member states.

This topic was chosen due to its deep connection to my professional experience and expertise, with the aim of highlighting the fact that even healthcare workers are not exempt from workplace risks.

This analysis covers various categories: worker injuries by gender and age, workplace injuries by occupation, based on the insurance status of injured workers, data on the work environment, and information on the severity, type, and injured body part of the injuries."

Ključne riječi: ESAW, healthcare, social care, analysis, workplace injuries.

SADRŽAJ

1.	UVOD.....	1
1.1.	Predmet i cilj rada	1
1.2.	Svrha rada	1
1.3.	Izvori podataka i metode	1
2.	ZAŠTITA NA RADU.....	2
2.1.	Definicija pojma zaštite na radu.....	2
2.2.	Razvoj zaštite na radu kao sustava mjera	2
2.3.	Zakonsko određenje zaštite na radu	3
2.4.	EU OSHA - zaštita na radu u EU.....	3
2.5.	Opseg obveza zaštite na radu	4
3.	OZLJEDA NA RADU	7
3.1.	Zdravstveni kontekst pojma	7
3.2.	Zdravstvena zaštita na radu.....	7
3.3.	Obvezno zdravstveno osiguranje	8
3.4.	Polica osiguranja od posljedica nezgoda na radu.....	8
3.5.	'Ozljeda' i 'nezgoda', 'ozljeda na radu' i 'nezgoda na radu'.....	9
3.6.	ESAW metodologija.....	10
4.	PODACI O OZLJEDAMA NA RADU 2013. - 2021.	11
4.1.	Ozljede na radu u okviru većih brojeva	12
4.2.	Broj ozljeda na radu u RH	13
4.3.	Broj prijavljenih ozljeda na radu po županijama	15
4.4.	Podaci o ozlijeđenima prema ESAW metodologiji.....	17
4.4.1.	Podaci o spolu ozlijeđenih	17
4.4.2.	Životna dob ozlijeđenih	18
4.4.3.	Osnova osiguranja ozlijeđenih na radu.....	21
4.4.4.	Zanimanje ozlijeđenih	22

4.5.	Podaci o poslodavcu prema ESAW metodologiji	23
4.5.1.	Poslodavci unutar Q djelatnosti	23
4.5.2.	Podaci o poslodavcu - veličina	24
4.6.	Podaci o radnom okolišu prema ESAW metodologiji	25
4.6.1.	Podaci o radnom procesu.....	26
4.6.2.	Podaci o radnoj aktivnosti i materijalnog sredstva u ozljedi	27
4.6.3.	Podaci o poremećaju radnog procesa i materijalnog sredstva	28
4.6.4.	Podaci o načinu ozljeđivanja i materijalnog sredstva u ozljedi	28
4.7.	Podaci o ozljedi	29
4.7.1.	Podaci o težini ozljede.....	29
4.7.2.	Podaci o vrsti ozljede	30
4.7.3.	Podaci o ozljeđenom dijelu tijela	31
4.8.	Osvrt na ozljede na radu na razini EU	32
5.	ZAKLJUČAK.....	34
6.	PRILOZI	35
7.	LITERATURA	42
8.	POPIS KRATICA.....	44
9.	POPIS SLIKA I TABLICA.....	Error! Bookmark not defined.

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet ovog rada dva su glavna dijela, zaštita na radu u dijelu osnova i ozljeda na radu te statistički podaci o ozljedama na radu iz službenih izvješća na razini Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: RH), uz obveze prema Europskoj uniji (u daljnjem tekstu: EU).

Cilj rada je prikupiti podatke o ozljedama na radu u zdravstvu i ustanovama socijalne skrbi u Hrvatskoj u periodu od 2013. do 2021. godine te ih statistički obraditi i analizirati.

1.2. Svrha rada

Radom se nastoje obraditi i analizirati podaci o ozljedama na radu u zdravstvu i ustanovama socijalne skrbi u Hrvatskoj u periodu od 2013. do 2021. godine, prema ESAW metodologiji.

1.3. Izvori podataka i metode

Obrada podataka ovog rada temeljila se na sekundarnim izvorima podataka koji obuhvaćaju znanstvene radove, zakone i propise te službene baze podataka na razini Republike Hrvatske i Europske Unije, regulatornih agencija te podataka sa službenih mrežnih stranica ESAW-a, HZZZSR-a, Eurostata.

Za potrebe zadatka, provedeno je teorijsko istraživanje i korišteni su različiti pristupi poput analize, te usporedne i opisne metode. Uz navedeno su korištene i statističke metode analize.

2. ZAŠTITA NA RADU

2.1. Definicija pojma zaštite na radu

S obzirom na definiciju zaštite na radu koju iznosi Hrvatska enciklopedija (u daljnjem tekstu: HE) određuje zaštitu na radu kao: „...skup mjera koje se provode radi sprječavanja utjecaja štetnih čimbenika radnoga procesa i/ili radnoga okoliša na zdravstveno stanje zaposlenika.“ [1] te uredbu *Zakona o zaštiti na radu* (u daljnjem tekstu: ZZNR), u čl. 1. st.1. koja u cijelosti glasi: „(1) Ovim Zakonom uređuje se sustav zaštite na radu u Republici Hrvatskoj, a osobito nacionalna politika i aktivnosti, opća načela prevencije i pravila zaštite na radu, obveze poslodavca, prava i obveze radnika i povjerenika radnika za zaštitu na radu, djelatnosti u vezi sa zaštitom na radu te nadzor i prekršajna odgovornost.“ [2], razvidno je da se radi o pojmu koji obuhvaća široki opseg radnog dijela ljudskog života te više sudionika koji imaju sasvim određene i uređene obveze.

2.2. Razvoj zaštite na radu kao sustava mjera

Zaštitu na radu možemo kroz povijest pratiti samo kroz pojavu zakona i propisa koji su obuhvaćali tu materiju. Koliko, kako i je li se uopće provodila i prije po volji poslodavaca teško je reći jer znanstveni radovi na tu temu nisu dostupni ili ne postoje.

Upravo navedeno, a primarno za ova rad, događalo se u Velikoj Britaniji gdje je tijekom 19. stoljeća doneseno nekoliko tzv. tvorničkih zakona, počevši s prvim, iz 1819. godine koji zabranjuje rad djece mlađe od 9 godina do onoga iz 1879. godine kojim se određuje obveza novčane kompenzacije osobi ozlijeđenoj tijekom rada. [3]

Može se reći da je zaštita na radu kao uređeni sustav stara tek stoljeće i pol. Unutar tog razdoblja razvila se od jednostavnih odredbi i pravila do vrlo uređenog sustava i ušla u vrlo široku primjenu.

Naravno, potrebno je imati u vidu da se radi o sustavima na nacionalnim razinama, a ta činjenica uvjetuje i načine primjene sukladno uređenosti i samih država.

2.3. Zakonsko određenje zaštite na radu

Već u dijelu Općih odredbi ZZNR-u nalazi se nekoliko važnih za naslovnu temu ovog rada. Tako se čl.1., st. 2. i 3. propisuje:

„Članak 1.

(2) Svrha ovoga Zakona je sustavno unapređivanje sigurnosti i zaštite zdravlja radnika i osoba na radu, sprječavanje ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi s radom.

(3) Radi unapređivanja sigurnosti i zaštite zdravlja na radu propisuju se opća načela sprječavanja rizika na radu i zaštite zdravlja, pravila za uklanjanje čimbenika rizika i postupci osposobljavanja radnika te postupci obavješćivanja i savjetovanja radnika i njihovih predstavnika s poslodavcima i njihovim ovlaštenicima.“ [2]

S obzirom na članstvo u EU, ZZNR, čl.2. st.1. određuje da se u pravni poredak RH prenosi čak šest direktiva EU (1989 - 1994)) te obveza Vlade RH o podnošenju jedinstvenih izvješća sukladno odredbama dviju od njih. [2]

U daljnjem tekstu ZZNR-u nalazi se i opis pojmova koje obrađuje kako bi se isključilo često neispravno korištenje u javnom i osobnom ophođenju, a bit će obrađeni u daljnjem tekstu rada kao što su: mjesto rada, izdvojeno mjesto rada, ozljeda na radu, poslodavac, povjerenik radnika za zaštitu na radu i drugo. (Prilog 1)

Svrha ovog zakona sustavno je provođenje sigurnosti, njeno unapređenje, zaštita svih osoba uključenih u rad pravne osobe, sprječavanje ozljeda, profesionalnih bolesti, ali i drugih koje mogu biti prouzročene ozljedom na radu te sve moguće prevencije, a posebno odnos prema riziku, njegovo procjenjivanje, izbjegavanje i sprečavanje. [2]

2.4. EU OSHA - zaštita na radu u EU

Na razini EU, o zaštiti na radu brine *Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu* koju svojim radom podržava i upotpunjuje *Europska Uprava za zaštitu na radu* (u daljnjem tekstu: EU-OSHA). U okviru osnovnih ciljeva, a kao dio plana djelovanja *Europskog stupa socijalnih prava*, postoji i *Strateški okvir EU-a za zdravlje i sigurnost na radu 2021. – 2027.*, kojim se utvrđuju prioriteti za poboljšanje zdravlja i sigurnosti radnika, predviđanje i upravljanje rizicima i promjenama, poboljšanje prevencije i povećanje pripravnosti. [4] EU OSHA ima je u popisu lit.

U okviru zakonodavstva EU, a sukladno *Ugovoru o funkcioniranju Europske unije* (u daljnjem tekstu: TFEU), članak 153. obrađuje i mjere koje obuhvaćaju sigurnost i zdravlje na radu koje se EU obvezuje provoditi u odnosu na države članice. [5]

Kao i ostale direktive EU, države članice pristale su i na prijenos obveza u nacionalne zakone. Prema ustrojstvu RH, zaštita na radu djelatnost je kojom se bavi jedan od tri sektora *Uprave za zaštitu na radu*, Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike (u daljem tekstu: MRMOSP), koje na svojoj službenoj mrežnoj stranici navodi suradnju s međunarodnim i nacionalnim ustanovama i organizacijama za zaštitu na radu te sudjeluje u njihovom radu, obavljanje poslova kontaktne točke EU-OSHA, vođenje projekata na području zaštite na radu, vođenje i uređivanje hrvatske mrežne stranice zaštite zdravlja i sigurnosti na radu pri EU-OSHA te pripremu izvješća o provedbi direktiva EU i konvencija Međunarodne organizacije rada na području sigurnosti i zaštite zdravlja na radu. [6]

2.5. Opseg obveza zaštite na radu

Zakonske obveze uvjetuju organizaciju zaštite na radu već pri osnivanju, registraciji i početku rada pravne osobe bez obzira na veličinu. Za te potrebe mora biti određen i ovlaštenik zaštite na radu, osoba koju određuje poslodavac za provedbu mjera zaštite na radu.

Ovlaštenik, uz određeni broj radnika u timu ili odjelu, obavezan je pratiti sve vrste osiguranja radnika, mjesta rada i okruženja rada kako su opisane u nastavku.

Provjera provođenja mjera odnosi se na sve materijalno (objekte, strojeve, ispravni raspored namještaja i predmeta za rad...) te na ponašanje radnika glede korištenja osnovne zaštitne opreme i njihovo općenito ponašanje u radnom okruženju.

Upozorenja se odnose na moguće opasnosti sa svrhom poboljšanja radnog okruženja i uvjeta na radnom mjestu.

Prikupljanje podataka o ozljedama radi se s ciljem izrade sustavnih pregleda, izvješćivanja i analiza za druge dijelove poduzeća i viših autoriteta u okviru zakonskih obveza praćenja ozljeda na radu (medicina rada, zavodi za javno zdravstvo, nadnacionalne agencije...)

Izvješćivanje

Tijekom razvoja zaštite na radu i ozakonjenja obveza, stiglo se i do razine kad zakonodavac uvjetuje i praćenje provedbe kroz izvješća, a posebno ozljeda na radu. Početak im je bio na mjestu ozljede uz obvezu dojave o događaju poslodavcu ili ovlašteniku zaštite na radu.

Izvješća o svim ozljedama okončavala su u upravljačkim dijelovima tvrtki (danas dijelovi menadžmenta), a iz tvrtki su krenuli dalje, do ministarstava.

U državama ustrojenima na uniji dviju ili više samostalnih dijelova kao što su Sjedinjene Američke Države, Velika Britanija, EU, izvješća o zaštiti na radu se obrazuju na razini članice unija, a prosljeđuju se na više (savezne) strukture.

Danas izvješća RH o pojmovima zaštite na radu dosežu razinu EU i prosljeđuju se Europskoj komisiji (u daljnjem tekstu: EC), odnosno Statističkom uredu EU (u daljnjem tekstu: EUROSTAT) kojem su zadaće:

- izrađivati visokokvalitetne statistike
- pružati podatke o EU
- omogućavati njihovo mrežno pretraživanje i korištenje za potrebe istraživanja i analiza
- koordinirati statističke aktivnosti na razini EU, a posebno unutar EC. [7]

Sukladno navedenome, obveze počinju već od ovlaštenika zaštite na radu, vođenjem evidencija i njihovim prosljeđivanjem zaduženima u državi članici do EUROSTAT-a.

Analiza podataka o ozljedama na radu

Statistika je danas matematička disciplina potvrđene svrsishodnosti u skoro svakoj ljudskoj djelatnosti. S obzirom na povijesne dokaze o korištenju skupljanja podataka, njihovog raščlanjivanja te korištenja zaključaka u određene svrhe, potvrđuje se i njena veza s pojmom vjerojatnoće, tj. s otkrivanjem odnosa postojećeg (događaja, stanja) i mogućih rezultata, budućih događaja ili ishoda. Iz tog proizlazi i njeno korištenje sa svrhom poboljšanja stanja koja su raščlambama ustanovljena kao neprihvatljiva ili imaju mogućnost za poboljšanje uvjeta rada i otklanjanje rizika.

Stoga ne čudi da se i zaštita na radu služi statistikom kako bi se došlo do zaključaka što, kako i kada promijeniti da se stanje u bilo kojem segmentu poboljša.

S obzirom na jačanje svijesti o uvjetima rada od vremena prve industrijske revolucije, zaštita na radu ima posebno važnu ulogu. Uvjeti rada mogu se pratiti upravo preko podataka o ozljedama na radu.

Zaštita na radu pretpostavlja dvosmjerne obveze. Poslodavac se obvezuje što bolje osigurati radnika u samom radnom procesu bez obzira radi li se o očekivanim opasnostima (rudnici, rad s opasnim materijalima i slično) ili o uvriježeno neopasnim okruženjima kao što su uredske prostorije. No, svaki radnik sa svoje strane u obvezi je doprinosti istom cilju, svojoj sigurnosti, na način da se i sam pridržava pravila o ponašanju što uključuje korištenje osobnih zaštitnih sredstava, kretanje kroz prostor poslodavca do kvalitetnog usklađenja namještaja i

opreme za rad u uredima, osiguranje električnih veza s opremom, osiguranje visokih ormara za pohranu dokumenata ili arhivske građe, dizala u višim zdanjima i drugo.

Skupljanje podataka, obrazovanje preglednih prikaza, njihova analiza i zaključci služe stručnjacima za predlaganje promjena i njihovo prosljeđivanje onima koji u hijerarhiji tvrtke imaju ovlaštenje o odlučivanju odbijanja ili prihvaćanja prijedloga te njihovu primjenu.

Osim osnovnog cilja u dijelu poboljšanja uvjeta rada, ističe se i usklađenje zakonskih i podzakonskih uredbi sukladno promjenama na terenu, koje mogu biti promijenjene, dopunjene, a mogu dovesti i do uređenja sankcija zbog nepoštivanja tih odredbi.

3. OZLJEDA NA RADU

3.1. Zdravstveni kontekst pojma

Gledano kroz povijest prošlost, lako se može pronaći mnogo i različitih odnosa prema zdravlju. Jedan vid su definicije, one stručne, znanstvene, čak i zakonske, a drugi je vid odnos samog čovjeka prema pojmu zdravlja. I on se mijenjao.

Za obradu teme rada zanimljivo je promatrati kako se pojam zdravlja tretira sukladno razvoju društava. Slobodno se može tvrditi da su počeci bili individualni. Tko se je ozlijedio od članova prvobitnih zajednica taj si je i nastojao pomoći, osim što su jako malu djecu zbrinjavali majka ili drugi članovi zajednice. Već u plemenski uređenim društvima izdvajaju se osobe koje brinu zdravlje ostalih članova (vračevi, narodni ljekari i slično).

Tijekom razvoja društva prema uređenim oblicima organiziranja, o zdravlju članova društva bilo kojeg vida do državnih ustroja, briga za tzv. opće zdravlje postaje dio nepisanih pravila usmjerena od vladajućih prema cijelom narodu do nacionalnih utvrđenja obveza kroz državne zakone. To je rezultiralo osnivanjem liječničkih praksi, bolnica i drugih ustanova za pomoć.

Danas se taj koncept proširio diljem svijeta. Zajednice država (EU, SAD) donose zakone i propise o obvezi usklađenja zakona svih članica u jedinstveni sustav obveznog zdravstvenog osiguranja.

3.2. Zdravstvena zaštita na radu

Zdravstvena zaštita kao sustav mjera za unapređenje, čuvanje i vraćanje zdravlja pripada opsegu djelatnosti i obveza Ministarstva zdravstva (u daljnjem tekstu: MZ) koje brine i o njenom ozakonjenju preko Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (u daljnjem tekstu: ZZO). [8]

Međutim, zaštita na radu slijedi obveze prema zdravstvenoj zaštiti na radu koje su sažeto iznesene u izdanju MRMS *Mini vodič - Osnovne obveze zaštite na radu*. Prema tom vodiču, uz brigu o zdravstvu u RH, u smislu i zdravlja i osiguranja, Hrvatski zavod za javno zdravstvo (dalje u tekstu: HZJZ) ima izuzetno dugačak popis svojih poslova (čl. 6, st. 2 Statuta), a dio od njih obavlja Služba medicine rada. Njena uloga (zadaci, aktivnosti, funkcije) odnosi se na radnika, radno mjesto i zdravlje radnika, a obuhvaća i obavještanje te izobrazbu svih uključenih sudionika rada i zdravlja vezanog uz rad. Djeluje u okviru većeg sustava koji pod

svojom ingerencijom ima smanjivanje rizika, opasnosti, štetnih utjecaja na zdravlje i sigurnost radnika, uopće zaštitu zdravlja i sigurnost u dijelu radnog vremena. [9]

3.3. Obvezno zdravstveno osiguranje

Kako se ozljede moraju i liječiti, uz pojam 'ozljeda na radu' i 'nezgoda na radu' uključene su i u ZZO koji u svoje odredbe uvodi i bolest nastalu izravno kao posljedicu ozljede na radu (čl. 66, st 1. i 2.), a definira je kako slijedi:

„Ozljedom na radu prema ovome Zakonu smatra se:

1. ozljeda izazvana neposrednim i kratkotrajnim mehaničkim, fizikalnim ili kemijskim djelovanjem te ozljeda prouzročena naglim promjenama položaja tijela, iznenadnim opterećenjem tijela ili drugim promjenama fiziološkog stanja organizma, ako je uzročno vezana uz obavljanje poslova, odnosno djelatnosti na osnovi koje je ozlijeđena osoba osigurana u obveznom zdravstvenom osiguranju, kao i ozljeda nastala tijekom obveznoga kondicijskog treninga vezanog uz održavanje psihofizičke spremnosti za obavljanje određenih poslova, sukladno posebnim propisima.
2. bolest koja je nastala izravno i isključivo kao posljedica nesretnog slučaja ili više sile za vrijeme rada, odnosno obavljanja djelatnosti ili u vezi s obavljanjem te djelatnosti na osnovi koje je osigurana osoba osigurana u obveznom zdravstvenom osiguranju.“ [8]

Temeljem Statuta HZJZ (u daljnjem tekstu: Statut) i ZZO utvrđena su prava i obveze HZJZ nad čijom zakonitošću ima nadzor Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi (u daljnjem tekstu: MZSS).

3.4. Polica osiguranja od posljedica nezgoda na radu

Za razliku od zaštite na radu koja osigurava da se nezgode, u konačnici ozljede ne bi događale, policom se osigurava novčana naknada ozlijeđenome kako bi lakše prebrodio troškove liječenja i izostanka s posla te moguću nesposobnost za daljnji rad, dakle, zarađivanje za život.

Za odluku o isplati naknade, osiguravajuće društvo zahtijeva izuzetno detaljne podatke o nezgodi i ozljedi kako se policom ne bi manipuliralo u nepoštene svrhe, a ti podaci počinju s popunjavanjem obrasca *Prijave o ozljedi na radu*. (Prilog 2)

Sam poslodavac posebno se mora osigurati od odgovornosti plaćanja odštete u slučaju nezgode, dokazujući da nije na njemu krivnja za događaj.

3.5. 'Ozljeda' i 'nezgoda', 'ozljeda na radu' i 'nezgoda na radu'

Kako se u svakodnevnom životu izvan profesionalnih okvira često koriste nazivi bez osjećaja za razliku u značenjima, posebno kod prevođenja nekih službenih tekstova, potrebno je jasno razlučiti tri pojma: ozljeda, nezgoda i nesreća.

Sukladno HE kao neovisnom akademskom autoritetu: „Ozljeda je prekid tkiva s gubitkom staničja ili bez njega, na vanjskoj površini tijela ili organa, ili na unutarnjoj plohi šupljeg organa. Izazvana je mehaničkim, kemijskim, fizikalnim ili termičkim čimbenicima, ozračivanjem i dr.“ [1]

Nezgoda je pak „nemio događaj, neprilika“, kako je određena na Hrvatskom jezičnom portalu (u daljnjem tekstu (HJP)). [9]

Nesreća je, suprotno obim navedenim pojmovima, „...stanje odsustva sreće, loša sreća, loš stjecaj okolnosti; peh“ [9] i kao takva se odnosi na unutarnje stanje čovjekovog bića dok se ozljeda i nezgoda povezuju s vanjskim podražajima.

Ozljeda na radu i nezgoda na radu imaju, međutim svoje posebno određenje, a kao pojmovi su tretirani prije svega u ZZNR, člankom 3, stavicama 8 i 14:

„8) Nezgoda je neočekivani i neželjeni događaj na radu ili u vezi s radom koji nije uzrokovao ozljeđivanje radnika, ali bi ga pri minimalno izmijenjenim subjektivnim, odnosno objektivnim okolnostima, u ponovljenom slučaju mogao uzrokovati.

14) Ozljeda na radu je ozljeda radnika nastala u prostoru poslodavca u kojemu obavlja rad, ili ga tijekom rada koristi, ili mu može pristupiti, odnosno u drugom prostoru koji nije prostor poslodavca, ali radnik u njemu obavlja rad.“ [2]

Očekivano, ZZNR ne spominje nesreću ni u jednom kontekstu što potvrđuje tvrdnju s početka podpoglavlja.

3.6. ESAW metodologija

U okviru izdanja statističkih dokumenata iz područja rada i zaposlenih, EUROSTAT je 2001. godine objavio *Europske statistike nezgoda na radu - pregled metodologije* poznate po složenom izrazu od akronima kao 'ESAW metodologija', a čije izdanje iz 2013. godine koristi ovaj rad. [11]

Temelj njenog nastanka je *Okvirna direktiva 89/391/EEZ o mjerama za poboljšanje sigurnosti i zdravlja radnika* i obveza poslodavaca za evidencijom ozljeda na radu nakon odsustva s posla više od tri dana te izradom izvješća. Projekt je pokrenut još 1990. godine. Nakon razdoblja usklađivanja, 2001. godine dokument je i objavljen. [12]

Tom se metodologijom bavi i *Glavna uprava za zapošljavanje, socijalna pitanja i okruženje* već od početka projekta, 1990. godine, a RH se zakonski obvezala na njihovu primjenu prihvativši *Okvirna direktivu 89/391/EEZ* provođenjem odredbe kroz ZZNR. [2]

Treba naglasiti da se dokumentom *ESAW metodologija* daju točni i ažurni opisi i preporuke, a nikako smjernice za strukturu podataka koji se šalju EUROSTAT-u. [11]

ESAW metodologijom jasno su istaknute ozljede koje su uključive u izvješća (neke obvezne, a druge izborne) te nekoliko njih koje ne bi smjele biti uključene (ozljede tijekom puta na posao i s posla, namjerno samonanesene ozljede, prirodni zdravstveni uzroci postojećih bolesti, ozljede na poslu tijekom obavljanja osobnih potreba te ozljede drugih osoba iako su stradale na mjestu rada).

Uvodne napomene o analiziranim podacima

Za promatranje podataka radi analize, potrebno je imati na umu nekoliko uvjeta ESAW metodologije i prema njima očitavati nazive u stupcima i recima tablica:

- ozljeda na radu smatra se onom koja uzrokuje više od tri dana izostanka radnika s posla
- ne priznaju se ozljede zadobivene tijekom puta na posao i povratka s posla
- ozljede na radu uključuju one zadobivene na samom mjestu rada ili u okruženju potrebnom za obavljanje poslovnih zadataka [11]

Kako bi podaci po pojedinačnim kriterijima bili jasniji, uvodno se prikazuju u odnosu na višu razinu podataka unutar RH (broj stanovnika, aktivno stanovništvo, zaposleni...).

Početna godina promatranog razdoblja uzeta je zbog činjenice da se izvješća izrađuju po ESAW metodologiji, a RH je potpisala obvezu njene primjene 2013. godine.

Posljednja godina promatranog razdoblja nije i protekla jer izvješće za 2022. godinu, države članice obvezne su ga dostaviti u roku od 18 mjeseci nakon isteka godine što znači da ovakav rad nikad ne bi mogao obuhvatiti bilo koju 'proteklu' godinu u analizu.

Ozljede koje se priznaju po toj metodologiji svrstane su u tri grupe:

- a) Podaci za identifikaciju mjesta nesreće (o ozlijeđenoj osobi i vremenu događaja, o poduzeću tj. gospodarskoj djelatnosti poslodavca te radnome mjestu)
- b) Informacije koje pokazuju okolnosti u kojima se slučaj dogodio i kako je došlo do ozljeda (osobine nezgode)
- c) Podaci o prirodi i ozbiljnosti ozljede i posljedice nezgode (osobine ozljede) [11]

4. PODACI O OZLJEDAMA NA RADU 2013. - 2021.

Podaci se nalaze na službenoj mrežnoj stranici HZJZ gdje su postavljeni u pdf-u za svaku kalendarsku godinu.

Podatke šalju ugovoreni zaposlenici Službe za medicinu rada od strane pravnih osoba. Kako stoji na službenoj mrežnoj stranici HZJZ: „U obavljanju djelatnosti propisane Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Zakonom o zaštiti na radu, Služba za medicinu rada HZJZ-a (u daljem tekstu: Služba) obvezana je pratiti stanje zaštite zdravlja i sigurnosti na radu i kroz analizu ozljeda na radu.“ [13]

Put podataka kreće od prijave (službeni obrazac) ozljeda na radu koje su poslodavci obvezni dostavljati HZZO-u kako bi ostvarili prava po osiguranju. Službi medicine rada HZZO prosljeđuje primjerak radi analize, a prema uvjetima ESAW metodologije. Temeljem tih prijava i podataka Državnog statističkog zavoda (dalje u tekstu: DZS) o broju zaposlenih po djelatnostima, ona izračunava i stopu ozlijeđenih na 1000 zaposlenih. [14]

Za jednostavnije prikazivanje podataka o pojedinim kriterijima treba imati u vidu nekoliko činjenica:

- svi podaci odnose se samo na RH
- obrađeni podaci odnose se samo na djelatnost zdravstva i socijalne skrbi
- podaci se uvijek odnose samo na one ozljede koje su zadobivene na mjestu rada (matična lokacija ili dislocirano) što znači da ne uključuju brojke o ozljedama zadobivenima na putu do posla i s posla
- podaci u svim tablicama uneseni su i obrađeni sukladno ESAW metodologiji pa je taj podatak izostavljen iz naslova tablica što nije slučaj sa službenim izvješćima iz kojih su podaci izlučivani.

Sve navedeno uključeno je u podatke koji se iznose u nastavku kroz analizu godišnjih izvješća u promatranom razdoblju od 2013. do 2021. godine, a prema kriterijima (varijablama) ESAW metodologije.

4.1. Ozljeđe na radu u okviru većih brojeva

Za potrebe boljeg razumijevanja ozljeda na radu kao objekta promatranja ovog rada, u nastavku se nalaze podaci o udjelu njihovog broja u okviru određenih vezanih pojmova, kako je prikazano u tablici 1 u nastavku teksta.

Tablica 1. Pregled podataka o ozljedama na radu u odnosu na stanovništvo RH i zaposlenost

Godine	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Stanovništvo*	4.256.000	4.238.000	4.204.000	4.174.000	4.125.000	4.088.000	4.065.000	4.070.000	3.871.833
Aktivno stanovništvo	1.709.410	1.670.336	1.642.474	1.632.279	1.670.799	1.671.122	1.683.718	1.694.693	
Zaposleni**	1.364.298	1.342.149	1.356.568	1.390.419	1.407.198	1.423.933	1.555.068	1.543.869	
U djelatnosti Q	97.356	94.432	103.211	98.691	99.445	107.377	111.776	113.821	
Ozljeđe na radu RH	13.796	13.929	16.013	16.235	17.768	18.724	18.138	14.424	15.589
Ozljeđe na radu u Q	1.413	1.448	1.660	1.676	1.810	1.775	1.830	1.535	1.525
Ozljeđe u mjestu (ESAW)	990	1.041	1.162	1.156	1.220	1.209	1.286	1.137	1.111

*) odnosi se na procjenu sredinom godine

***) odnosi se na godišnji prosjek

Izvor: Sastavila autorica prema podacima DSZ i HZJZ

Vrijednosti iz gornje tablice, stavljene u međusobni odnos u postotnom iskazu pokazuju sljedeće:

- omjer radno aktivnog stanovništva u odnosu na ukupno stanovništvo RH, prosječno je 40,27 % (održava se između 39,07 i 41,64 %)
- prosječno je zaposlenih u broju radno aktivnog dijela stanovništva 85,10 %, ali se iznosi kreću od 79,81 % na početku promatranog razdoblja i stalno su u malom porastu iako postotak radno aktivnog stanovništva varira
- odnos broja zaposlenih u Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi skoro je stalnih 7,26 % svih zaposlenih u RH
- u RH se godišnje dogodi oko 1,00 % ozljeda prema broju svih zaposlenih i taj se postotak održava tijekom godina

- o prosjek ozljeda na radu od svih zaposlenih u Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi je oko 1,5 %
- o od ukupnog godišnjeg broja ozljeda u Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, 1,59 % odnosi se na ozljede koje su se dogodile „u mjestu rada“, sukladno ESAW metodologiji, a ne po putu na posao i s posla.

4.2. Broj ozljeda na radu u RH

U razdoblju od 2013. do 2021. godine broj ozljeda na radu u RH (tablica x) kreće se između 13.796 (2013. godine) i 18.724 (2019. godine) i u stalnom je porastu. Slično je i s ozljedama na radu u djelatnosti koju obrađuje ovaj rad. Po oba kriterija tijekom epidemioloških mjera njihov je broj očekivano smanjen. Stanje je prikazano tablicom 2 u nastavku.

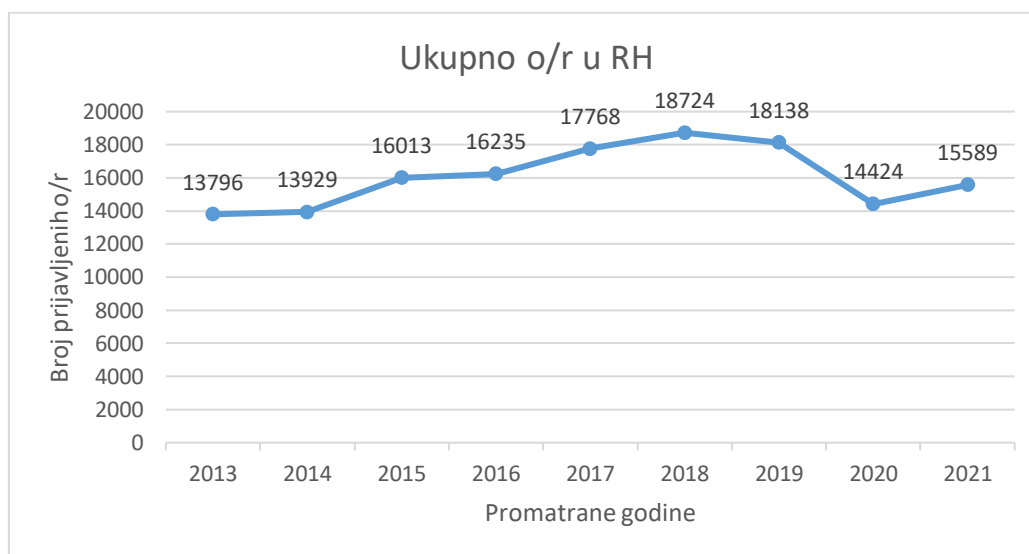
Tablica 2. Podaci o ukupno prijavljenim o/r u RH i u djelatnosti Q - Zdravstvo i socijalna skrb u odnosu na broj ozljeda 'u mjestu' i 'na putu'

Godina	Ukupno o/r u RH	Ukupno o/r u djelatnosti*	Udio [%]1	Broj o/r u mjestu	Udio [%]2	Broj o/r na putu	Udio [%]3
	1	2	3 (2,1)	4	5 (4,2)	6 (2-4)	7 (6,2)
2013	13.796	1.413	10.24%	990	70.06%	423	29.94%
2014	13.929	1.448	10.40%	1.041	71,89%	407	28,11%
2015	16.013	1.660	10.37%	1.162	70.00%	498	30,00%
2016	16.235	1.676	10.32%	1.156	68,97%	520	31.03%
2017	17.768	1.810	10.19%	1.220	67,40%	590	32,60%
2018	18.724	1.775	9,48%	1.209	68,11%	566	31,89%
2019	18.138	1.830	10.09%	1.286	70.27%	544	29,73%
2020	14.424	1.535	10.64%	1.137	74,07%	398	25,93%
2021	15.589	1.525	9,78%	1.111	72.85%	414	27.15%

*Izvor: Sačinila autorica prema podacima EUROSTAT-a za pojedine godine
Napomena *): o/r = ozljeda na radu*

Tablica 2 ujedno sadrži i podatke o broju ozljeda na radu koje su se dogodile 'u mjestu rada' i onima 'na putu' na posao i s posla iako potonji podatak nije u sastavu kriterija za izvješća po ESAW-u. Iz podataka je razvidno da od ukupnog broja ozljeda na radu, one na mjestu rada čine prosječno 70,40%.

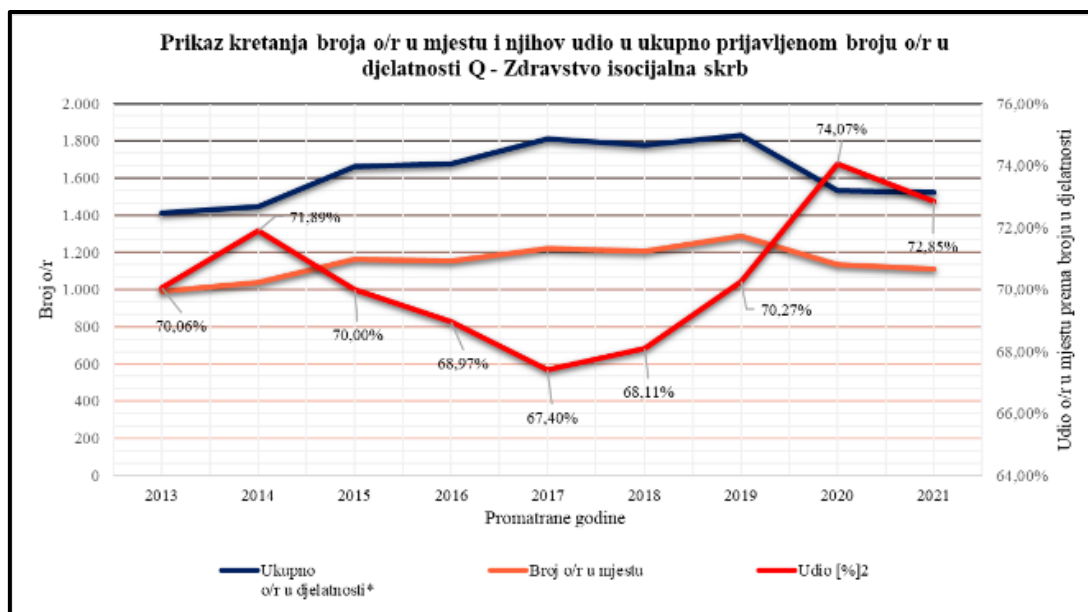
Grafički prikaz na slici 1 u nastavku potvrđuje da je broj ozljeda iz godine u godinu u porastu, uz izuzeće epidemijom zahvaćenog razdoblja.

*Grafikon 1. Prikaz kretanja ukupnog broja ozljeda na radu u RH
Izvor: Izradila autorica prema podacima iz tablice 2*

Pad broja ozljeda tijekom dvogodišnjeg razdoblja epidemioloških mjera koje su uvelike smanjile broj radnih sati nije relevantni pomak u kretanju jer se iz podatka za sljedeću godinu razvidi ponovni rast. Naime, očekivano je da se tijekom restriktivnih mjera manje radilo pa su i mogućnosti za ozljede bile smanjene. Stoga se može reći da je spomenuti pad ekscena situacija.

Postotak o/r u zdravstvu i socijalnoj skrbi održava skoro stalnih 10,00 % (stupac 3 iz tablice 2) u odnosu na ukupni broj o/r u RH za pojedinu godinu. Razlika između najmanjeg i najvećeg udjela svega je 1,16 u dvije godine od devet promatranih, što se može smatrati zanemarivim.

*Grafikon 2 Prikaz ukupno prijavljenih o/r u RH po godinama
Izvor: Izradila autorica prema podacima iz tablica*

Ukupni broj ozljeda na radu u djelatnosti Q - Zdravstvena zaštita i socijalna skrb u RH, za razdoblje od 2012. do 2020. godine čini u prosjeku 3,5 % od ukupnog broja na razini EU, a prema podacima EUROSTAT-ove baze podataka za *Nesreće na radu bez smrtnog ishoda prema gospodarskoj djelatnosti, EU, 2012. – 2020. AAW2022 II.png*.

4.3. Broj prijavljenih ozljeda na radu po županijama

Od ukupnog broja prijavljenih ozljeda na radu u RH koje prikuplja HZJZ, podaci se raspoređuju i unose u izvješća i po županijama. Tablice sadrže podatke i ozljeda 'u mjestu rada' i onih 'po putu' te udjele tih brojeva u ukupnom broju prijavljenih. U tablici 3 koja slijedi prikazani su odnosi prijavljenih ozljeda na radu u mjestu rada prema ESAW-u te njihov udio u ukupnom broj prijavljenih ozljeda na radu u toj županiji u djelatnosti Q - Zdravstvena zaštita i socijalna skrb.

Tablica 3. Broj prijavljenih ozljeda na radu po županijama i udio u ukupnom broju o/r u djelatnosti u razdoblju od 2013. do 2021. godine

Godina	2013.		2014.		2015.		2016.		2017.		2018.		2019.		2020.		2021.	
	o/r	[%]	o/r	[%]	o/r	[%]	o/r	[%]	o/r	[%]	o/r	[%]	o/r	[%]	o/r	[%]	Broj	[%]
Županija*/u kupno o/r u županiji	5	100	1448	100	1660	100	1676	100	1810	100	1775	100	1286	100	1535	100	1525	100
Primorska	79	5.59	98	6.77	102	6.14	96	5.73	103	5.69	130	7.32	114	8.86	92	5.99	97	6.36
Lička	0	0.00	4	0.28	3	0.18	3	0.18	6	0.33	9	0.51	4	0.31	6	0.39	2	0.13
Zadarska	30	2.12	32	2.21	44	2.65	51	3.04	43	2.38	51	2.87	44	3.42	50	3.26	43	2.82
Šibenska	28	1.98	28	1.93	34	2.05	27	1.61	19	1.05	45	2.54	30	2.33	32	2.08	27	1.77
Splitska	79	5.59	80	5.52	72	4.34	89	5.31	78	4.31	89	5.01	93	7.23	103	6.71	68	4.46
Istarska	45	3.18	66	4.56	58	3.49	42	2.51	42	2.32	50	2.82	45	3.50	39	2.54	48	3.15
Dubrovačka	13	0.92	12	0.83	9	0.54	14	0.84	17	0.94	11	0.62	25	1.94	23	1.50	15	0.98
Grad Zagreb	279	19.75	298	20.58	388	23.37	405	24.16	397	21.93	364	20.51	442	34.37	327	21.30	337	22.10
Zagrebačka	39	2.76	53	20.58	34	2.05	36	2.15	33	1.82	48	2.70	38	2.95	56	3.65	45	2.95
Krapinska	57	4.03	43	2.97	37	2.23	34	2.03	43	2.38	44	2.48	29	2.26	37	2.41	39	2.56
Varaždinska	28	1.98	27	1.86	41	2.47	46	2.74	38	2.10	23	1.30	28	2.18	34	2.21	66	4.33
Koprivnička	41	2.90	31	2.14	37	2.23	36	2.15	37	2.04	27	1.52	34	2.64	22	1.43	30	1.97
Međimurska	12	0.85	11	0.76	12	0.72	7	0.42	14	0.77	13	0.73	13	1.01	14	0.91	11	0.72
Bielovarska	13	0.92	21	1.45	21	1.27	10	0.60	15	0.83	24	1.35	29	2.26	20	1.30	23	1.51
Virovitička	11	0.78	10	0.69	14	0.84	13	0.78	26	1.44	18	1.01	19	1.48	15	0.98	14	0.92
Požeška	20	1.42	16	1.10	25	1.51	25	1.49	25	1.38	21	1.18	15	1.17	26	1.69	31	2.03
Brodsko	26	1.84	24	1.66	29	1.75	30	1.79	43	2.38	29	1.63	25	1.94	27	1.76	33	2.16
Osječka	86	6.09	61	4.21	76	4.58	78	4.65	104	5.75	79	4.45	106	8.24	74	4.82	66	4.33
Vukovarska	55	3.89	54	3.73	47	2.83	43	2.57	64	3.54	51	2.87	71	5.52	48	3.13	41	2.69
Karlovačka	24	1.70	35	2.42	36	2.17	38	2.27	38	2.10	45	2.54	43	3.34	49	3.19	36	2.36
Sisačka	24	1.70	35	2.42	41	2.47	32	1.91	34	1.88	33	1.86	37	2.88	37	2.41	37	2.43
	989		1039		1160		1155		1219		1204		1284		1131		1109	

Izvor: Sačinila autorica prema podacima s EUROSTAT-a, iz izvješća za pojedine godine

Napomena: Nazivi županija skraćeni su radi uštede prostora i preglednosti brojčanih podataka

Iz podataka je uočljivo da se na području Grada Zagreba događa daleko najviše ozljeda na radu. Okvirno u iznosu trećine tog broja prijavljeno je ozljeda na radu u Primorskoj, Splitskoj i Osječkoj županiji. Razvidno je da broj prijavljenih ozljeda prati gustoću naseljenosti pojedinih županija.

4.4. Podaci o ozlijeđenima prema ESAW metodologiji

Prema primjenjenoj metodologiji, podaci o ozlijeđenima odnose se na spol, životnu dob, osnovu osiguranja te njihovo zanimanje.

4.4.1. Podaci o spolu ozlijeđenih

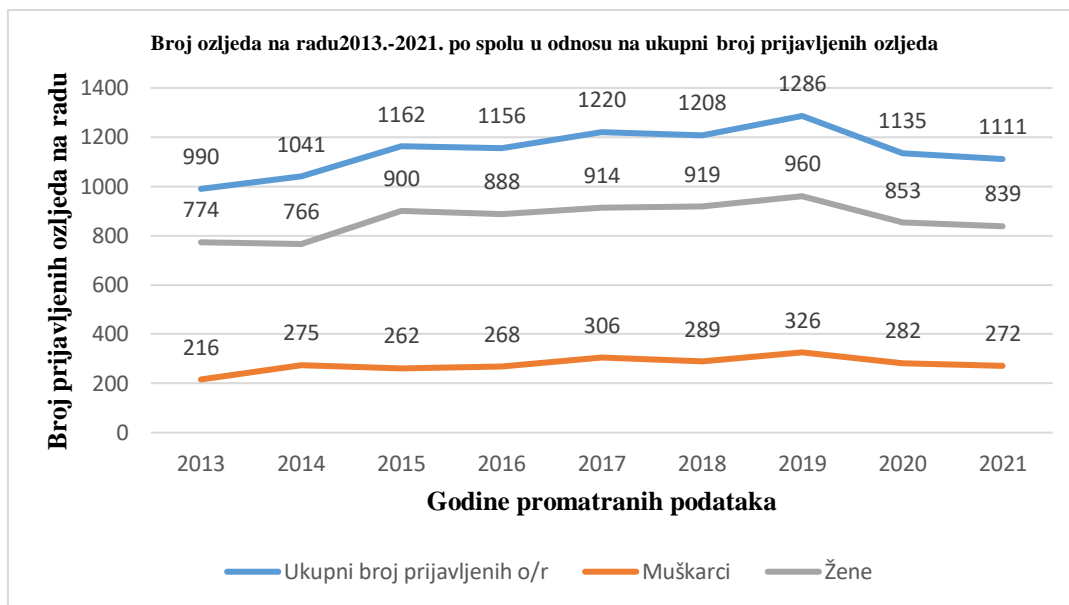
Podaci u nastavku odnose se na udio žena i muškaraca u ukupnom broju prijavljenih ozljeda na radu u Q Djelatnosti zdravstva i socijalne skrbi, kako prikazuje tablica 4. Izlučeni su iz tablica *Broj prijavljenih ozljeda i stopa ozljeda na 1000 zaposlenih prema spolu u djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi*, uz napomenu da rad ne obrađuje stope ozljeda.

Tablica 4: Odnos broja ozlijeđenih prema spolu u odnosu na ukupni broj prijavljenih ozljeda na radu od 2013. do 2021. godine

Godina	Ukupni broj prijavljenih o/r	Muškarci	Udio	Žene	Udio
2013.	990	216	21,82%	774	78,18%
2014.	1041	275	26,42%	766	73,58%
2015.	1162	262	22,55%	900	77,45%
2016.	1156	268	23,18%	888	76,82%
2017.	1220	306	25,08%	914	74,92%
2018.	1208	289	23,92%	919	76,08%
2019.	1286	326	25,35%	960	74,65%
2020.	1135	282	24,85%	853	75,15%
2021.	1111	272	24,48%	839	75,52%
Prosjek	1145	277	24,18%	868	75,82%

Izvor: Sačinila autorica prema podacima s EUROSTAT-a, podaci iz izvješća za pojedine godine

Iz podataka za razdoblje od devet godina, razvidno je da je broj ozlijeđenih žena u prosjeku tri puta veći od ozlijeđenih muškaraca, odnosno 75,82 % žena u odnosu na 24,18 % muškaraca.

Grafikon 3: Broj ozljeda na radu 2013. - 2021. po spolu u odnosu na ukupni broj prijavljenih ozljeda

Izvor: Izradila autorica prema podacima iz tablice.

Iz dijagrama (Slika 3) je vidljiv skoro dosljedni odnos ozlijeđenih po spolu u odnosu na broj prijavljenih ozljeda (plava i crvena crta)

4.4.2. Životna dob ozlijeđenih

Podaci o životnoj dobi ozlijeđenih na radu, za izvješća se grupiraju po dobnim skupinama, odnosno prema ESAW kriteriju: *Broj prijavljenih ozljeda na radu prema dobnim skupinama radnika i mjestu nastanka*. Grupe uključuju po desetljeće životne dobi osim posljednje koja se odnosi na starije zaposlenike:

životna dob od 18 do 30 godina

životna dob od 31 do 40 godina

životna dob od 41 do 50 godina

životna dob od 51 do 60 godina

životna dob od 61 godine

Tablica broj 5 u nastavku uključuje i podatke o udjelu broja ozlijeđenih u ukupnom broju prijavljenih ozljeda.

Tablica 5: Podaci o broju ozljeda na radu prema životnoj dobi u odnosu na ukupni broj prijavljenih

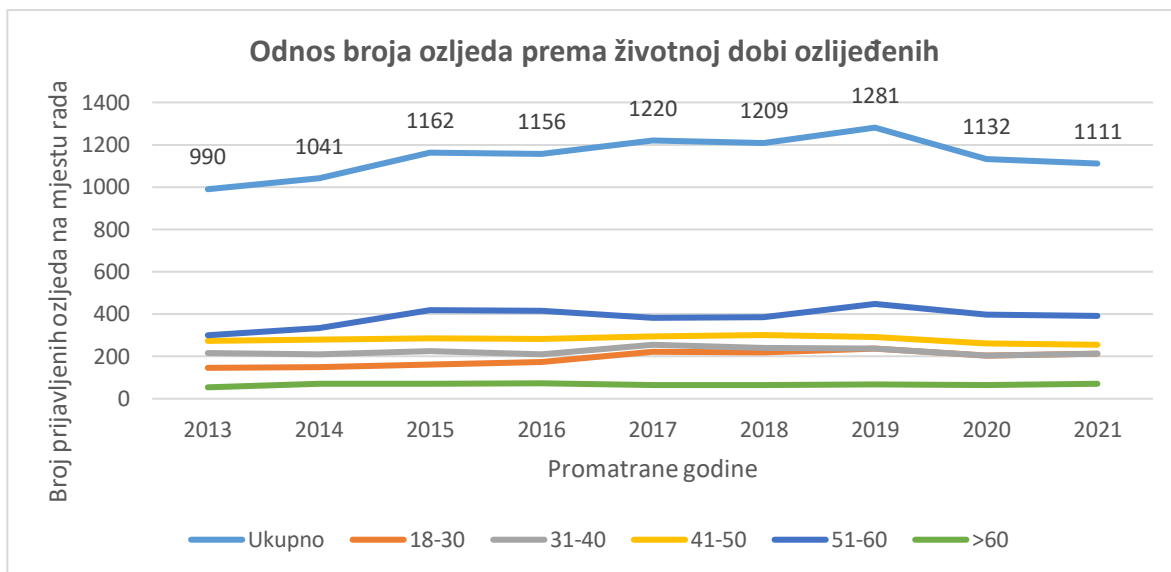
Godina	Ukupno o/r u mjestu	Životna dob ozljeđenih [godine života] i udio u ukupnom broju prijavljenih o/r									
		18 - 30 [god]	Udio	31 - 40 [god]	Udio	41 - 50 [god]	Udio	51 - 60 [god]	Udio	> 60 [god]	Udio
2013	990	146	14,75%	217	21,92%	272	27,47%	300	30,30%	54	5,45%
2014	1041	150	14,41%	209	20,08%	279	26,80%	333	31,99%	70	6,72%
2015	1162	162	13,94%	224	19,28%	286	24,61%	418	35,97%	72	6,20%
2016	1156	174	15,05%	211	18,25%	283	24,48%	415	35,90%	73	6,31%
2017	1220	222	18,20%	255	20,90%	296	24,26%	382	31,31%	65	5,33%
2018	1209	219	18,11%	240	19,85%	301	24,90%	385	31,84%	64	5,29%
2019	1281	237	18,50%	238	18,58%	293	22,87%	448	34,97%	69	5,39%
2020	1132	204	18,02%	204	18,02%	262	23,14%	398	35,16%	64	5,65%
2021	1111	214	19,26%	179	16,11%	255	22,95%	390	35,10%	72	6,48%
PROSJEK	1145	192	16,69%	220	19,22%	281	24,61%	385	33,62%	67	5,87%

Izvor: Sačinila autorica prema podacima s EUROSTAT-a, podaci iz izvješća za pojedine godine

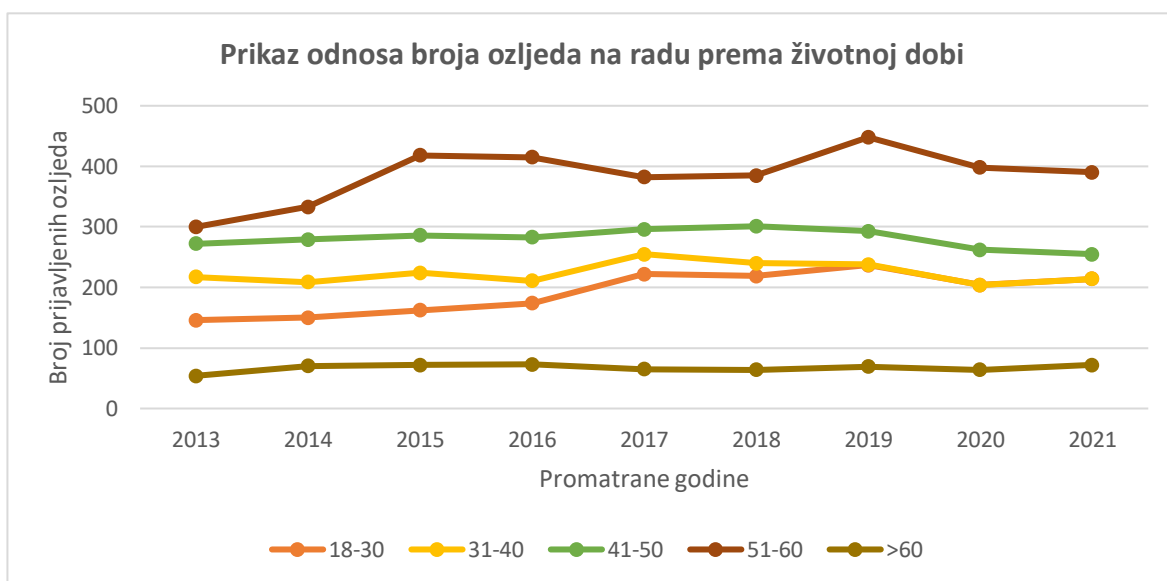
Iz gornje tablice razvidno je da se prosjek broja ozljeđenih povećava kako raste životna dob. Potrebno je, međutim, isključiti grupu radnika starijih od 60 godina čiji se udio kreće oko 6,00 % od ukupno prijavljenog broja ozljeda. Podatak odgovara činjenici da su radnici te životne dobi u najmanjem broju zaposleni.

Razvidno je također da se najčešće ozljeđuju zaposleni između 51. i 60. godine života što se može povezati s gubljenjem vitalnosti i zamora tijekom godina staža.

Grafički prikaz navedenog nalazi se u nastavku teksta kao slike 4 i 5.

Grafikon 4. Prikaz broja ozlijeđenih prema ukupnom broju ozlijeđenih tijekom promatranog razdoblja
Izvor: Sačinila autorica prema podacima iz tablice 5

Grafikon 5: Prikaz odnosa dobni skupina ozlijeđenih i tijekom kroz promatrane godine
Izvor: Sačinila autorica prema podacima iz tablice 5

Može se zaključiti da povećanje životne dobi povećava i mogućnost ozljede tijekom radnog procesa i bez obzira na uvjete u kojima ozlijeđeni rade.

Očekivan je i utjecaj višegodišnjih, možda čak i istovjetnih tjelesnih funkcija koje su aktivne tijekom radnog staža zbog čega se pojavljuje zamor tjelesnih funkcija.

4.4.3. Osnova osiguranja ozlijeđenih na radu

Podaci po kriteriju osnove osiguranja dostavljani su HZJZ s nejednakim varijablama pa se iz redovnih izvješća ne može izvući konzistentnost. Stoga su u tablicu 6 u nastavku uključene i varijable *Ukupno (korisni podaci)* i *Neuključene kategorije* samo kao obavijest jer se ne mogu uskladiti s ostalim izvješćima.

Od neuključenih kategorija, u izvješćima se pojavljuju i *obiteljsko osiguranje, izvanredni rad, produženi rad te još neki*. Znakovito je i postojanje prijavljenih ozljeda na radu bez podatka o vrsti osiguranja, a izvješća su ipak prihvaćana.

Tablica 6. Broj prijavljenih ozljeda na mjestu rada prema osnovi

Godina /Vrsta osiguranja	Nepoznato	Samozaposlen	Radnik	Naučnik/Vježbenik	Ukupno (korisni podaci)	Neuključene kategorije
2013.	2	11	966	2	981	-4
2014.	5	4	1024	4	1037	-4
2015.	0	3	1141	10	1154	- 16
2016.	97	0	1053	0	1150	- 6
2017.	2	6	1198	10	1216	-3
2018.	7	4	1196	1	1208	-4
2019.	2	4	1280	0	1286	
2020.	9	7	1120	1	1137	
2021.	1	3	1105	2	1111	
Prosjek	14	5	1120	3	1142	

Izvor: Sačinila autorica prema podacima s EUROSTAT-a, iz izvješća za pojedine godine

Ako se, međutim, podaci u tablici 6, promatraju isključivo s gledišta osiguranih i neosiguranih zaposlenika i pod pretpostavkom da podaci o nepoznatoj vrsti osiguranja ne znače i neosigurane osobe, može se zaključiti da su sve ozljede pokrivenne zdravstvenim osiguranjem.

4.4.4. Zanimanje ozlijeđenih

Podaci o zanimanjima ozlijeđenih, prikazanih tablicom 7 u nastavku, očituju vrlo neujednačene brojčane vrijednosti, a što slijedi iz skupine neuobičajenih i malo zastupljenih zanimanja u djelatnosti koju obrađuje ovaj rad.

Tablica 7. Broj prijavljenih ozljeda na mjestu rada prema zanimanju ozlijeđenih radnika u djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (sukladno NKZ 10)

Godina	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Prosjek
Zanimanja u zdravstvu i soc. skrbi (NKZ 10)										
Vojna zanimanja				1	1					
Zakonodavci, dužnosnici i direktorski	0	1	5	4	2	0	0	3	2	0
Znanstvenici, inženjeri, stručnjaci	143	154	193	171	176	152	195	157	156	166
Tehničari i stručni suradnici	461	475	497	522	571	567	588	542	515	526
Administrativni službenici	21	35	34	42	34	37	33	33	28	33
Uslužna i trgovačka zanimanja	122	127	172	144	176	173	167	139	129	150
Poljoprivrednici, šumari, ribari, lovci	1	0		0				1	2	1
Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	21	23	20	24	19	34	26	18	13	22
Rukovoditelji postrojenjima i strojevima, industrijski proizvođači i sastavljači proizvoda	22	28	29	26	33	40	39	27	39	31
Jednostavna zanimanja	199	198	211	222	205	203	237	213	227	213
Ukupno	9901	1041	1161	1156	1041	1206	1285	1133	1111	

Izvor: Sačinila autorica prema podacima s EUROSTAT-a, podaci iz izvješća za pojedine godine

Iz podataka u tablici 7 razvide se četiri grupe zanimanja sa znakovitim sličnim brojem ozljeda na radu.

Očito je da se najviše ozljeđuju tehničari i stručni suradnici, čiji se broj tijekom godina promatranja kreće od 461 do 588 s prosjekom od 526 ozljeda.

Znanstvenici, zaposleni kao uslužni djelatnici te oni iz tzv. jednostavnih zanimanja čine drugu grupu s prosječnim prijavljenim brojem ozljeda od 166, 150 te 213.

Bez znakovitog utjecaja na analizu čine zanimanja treće grupe, administrativni službenici (prosječno 33 ozljede), zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji (prosječno 22 ozljede) te rukovoditelji postrojenjima i strojevima, industrijski proizvođači i sastavljači proizvoda (prosječno 31 ozljeda).

Za vojna i poljoprivredna zanimanja, uz lovce, šumare i ribare, podaci nisu korisni jer ih ili nema ili su premalog broja da bi utjecali na konačni rezultat analize.

4.5. Podaci o poslodavcu prema ESAW metodologiji

Izvešća po ESAW metodologiji o poslodavcima uvjetuju samo broj zaposlenih te broj ozljeda prema gruboj podjeli djelatnosti na zdravstvenu i dva dijela socijalne skrbi.

4.5.1. Poslodavci unutar Q djelatnosti

U okviru Q - Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi razlikuju se tri dijela, zdravstvena zaštita, socijalna skrb sa smještajem i socijalna skrb bez smještaja. Podaci o pojedinom dijelu unutar djelatnosti iskazani su u tablici 8 u nastavku.

Tablica 8. Broj prijavljenih ozljeda na radu u djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi prema mjestu nastanka (sukladno NKD 2007)

Unutar djelatnosti /Godina	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Prosje k
Zdravstvena zaštita	735	788	863	871	986	954	1015	912	890	890
Socijalna skrb sa smještajem	132	132	167	149	182	195	181	171	170	164
Socijalna skrb bez smještaja	18	13	22	17	52	60	54	54	51	38
Ukupno	885	933	1052	1037	1220	1209	1250	1137	1111	

Izvor: Sačinila autorica prema podacima s EUROSTAT-a, podaci iz izvješća za pojedine godine

Prema podacima iz gornje tablice primjetne su velike razlike između svake dvije grupe poslodavaca unutar Q - Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi. Gledajući prosječne udjele, broj ozljeda u dijelu socijalne skrbi sa smještajem iznosi svega 18,47 % broja ozlijeđenih u dijelu zdravstvene zaštite, a u dijelu socijalne skrbi bez smještaja svega 4,34 %.

Broj ozljeda za dio socijalne skrbi bez smještaja od 2017. godine u većem porastu, a što druga dva dijela ne prate.

4.5.2. Podaci o poslodavcu - veličina

Iako je RH preuzela obvezu izvješćivanja od 2013. godine, kriterij o veličini poslodavca prema broju zaposlenih pojavljuje se tek u izvješću za 2017. godinu. Iz razdoblja od samo 6 godina nije moguće korektno obraditi kretanje broja ozljeda na radu u ukupnim iznosima. Stoga se podaci i zaključci svode na pretpostavke koje bi uključivale slične vrijednosti tijekom razdoblja 2013 - 2016.

Za izvješća je svaka veličina poslodavca određena rasponom broja zaposlenih pa čine pet grupa:

- 1 - 9 zaposlenih
- 10 - 49 zaposlenih
- 50 - 249 zaposlenih
- 250 - 499 zaposlenih
- više od 500 zaposlenih

kako su složeni u tablici 9 koja slijedi.

Tablica 9. Broj prijavljenih ozljeda na mjestu radu prema veličini poslodavca

Godina	Veličina poslodavca po broju zaposlenih				
	1-9	10 - 49	50 - 249	250 - 499	> 500
2013	1-9	10 - 49	50 - 249	250 - 499	> 500
2014	-	-	-	-	-
2015	-	-	-	-	-
2016	-	-	-	-	-
2017	26	100	307	114	673
2018	25	79	321	138	646
2019	20	90	300	146	730
2020	36	82	265	139	614
2021	20	83	272	124	612

Izvor: Sačinila autorica prema podacima s EUROSTAT-a, podaci iz izvješća za pojedine godine

Velika je razlika u broju ozljeda između poslodavaca do 10 zaposlenih kod kojih broj o/r ima znakovito mali udio u odnosu na svaku veću kategoriju poslodavaca.

Znakovit je broj ozljeda kod poslodavaca s 50 do 249 zaposlenih jer je on do tri puta veći od broja ozljeda kod poslodavaca koji su mu najbliže kategorije po broju zaposlenih.

Najveći broj ozljeda prijavljen je kod poslodavaca iznad 500 zaposlenih, što bi se moglo pripisati intenzivnijem kretanju većeg broja ljudi, ali nisu isključeni i neki drugi činitelji, a koje ovaj rad ne obrađuje.

4.6. Podaci o radnom okolišu prema ESAW metodologiji

Podaci o radnom okolišu uključuju pet kriterija vezanih za njega, radni proces, specifičnu aktivnost, materijalna sredstva pri ozljedama te načinu ozljeđivanja. Tablica 10 u nastavku teksta iznosi podatke o vrsti radnog okoliša prema službenoj klasifikaciji i bez podpodjela.

Tablica 10. Broj prijavljenih ozljeda na mjestu radu prema radnom okolišu gdje se ozljeda dogodila

Radni okoliš / Godina	2013 .	2014 .	2015 .	2016.	2017 .	2018 .	2019.	2020 .	2021.	Prosjek
000 - Nema podataka	1	4	27	33	33	44	41	34	28	27
010 - Industrijska zona - nespecificirano	72	67	52	71	59	68	94	102	41	70
020 - Gradilište, graditeljstvo, površinski kamenolomi, rudnik - nespecificirano	2	1	2	2	-	2	3	2	1	2
030 - Poljodjelstvo, stočarstvo, ribarstvo, šumarstvo - ne specificirano	5	1	2	6	1	2	1	3	1	2
040 - Područje tercijarnih aktivnosti, ured, zabavni park, razno - nespecificirano	61	88	103	106	85	86	84	73	105	88
050 - Zdravstvena ustanova - nespecificirano	697	691	749	767	809	773	796	661	680	736
060 - Javni prostor – nespecificirano	111	149	170	114	176	159	194	185	190	161
070 - Kućanstvo nespecificirano	34	38	53	53	52	67	68	72	53	54
080 - Sportski teren – nespecificirano	6	2	3	3	3	6	4	-	6	4
090 - Radni okoliš na visini osim gradilišta - ne specificirano	-	-	1	1	1	2	1	5	4	2
120 - Radni okoliš u uvjetima povišenog tlaka osim gradilišta - nespecificirano	1	-	-	-	-	-	-	-	2	2
122 - Radni okoliš u uvjetima povišenog tlaka - komora	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	990	1041	1162	1156	1219	1209	1286	1137	1111	1146

Izvor: Sačinila autorica prema podacima s EUROSTAT-a, podaci iz izvješća za pojedine godine

Već i sam pogled na tablicu govori u kakvom radnom okolišu su koncentrirane ozljede po naslovnom kriteriju.

Razvidno je i očekivano da se u zdravstvenim ustanovama ozljeđuje najviše radnika.

Uprosječeno gledano slijedi da su najopasniji dijelovi radnog okoliša:

050 - Zdravstvena ustanova - nespecificirano - s prosječno 736 ozljeda godišnje

060 - Javni prostor - nespecificirano - s prosječno 161 ozljedom godišnje

040 - Područje tercijarnih aktivnosti, ured, zabavni park, razno - nespecificirano s prosječno 88 ozljeda godišnje

010 - Industrijska zona - nespecificirano s prosječno 70 ozljeda godišnje

070 - Kućanstvo nespecificirano prosječno 54 ozljede godišnje

dok se na ostalim dijelovima događa zanemarivo mali broj ozljeda.

4.6.1. Podaci o radnom procesu

Radni proces kao kriterij uključuje osam vrsta radnih procesa kako prikazuje tablica 11.

Tablica 11. Broj prijavljenih ozljeda na mjestu rada prema radnom procesu pri kojem se ozljeda dogodila

Radni proces / Godina	2013 .	2014.	2015.	2016.	2017 .	2018 .	2019.	2020 .	2021.	Prosjek
00- Nema podataka	1	4	35	30	31	44	40	33	27	27
10- Izrada, prerada, obrada, skladištenje - sve vrste	22	26	21	30	20	22	28	25	15	23
020 - Iskopavanje, izgradnja, renoviranje, rušenje	2	1	1	2	-	-	2	1	-	1
30 - Poljoprivreda, šumarstvo, hortikultura, uzgoj ribe, rad sa živim životinjama	2	2	-	2	1	1	1	-	1	1
40 - Uslužne djelatnosti, intelektualna djelatnost - nespecif .	426	470	505	516	612	617	532	460	490	514
50- Ostali poslovi povezani sa zadacima u grupama 10, 20, 30 i 40	227	223	244	285	271	265	302	277	263	262
60 - Pokretne, sportske, umjet . aktivnosti - nespecificirano	309	313	355	287	285	260	380	341	317	316
99 - Ostale vrste radnog procesa ne spomenute ranije u klasifikaciji	1	2	1	4	5	-	1	-	1	2
Ukupno	990	1041	1162	1156	1225	1209	1286	1137	1114	1147

Izvor: Sačinila autorica prema podacima godišnjih izvješća EUROSTAT-a

Iz podataka je uočljivo da se ozljede pretežno događaju tijekom tri vrste radnih procesa. Najviše stradaju radnici u 40 - *Uslužne djelatnosti, intelektualna djelatnost* - (prosječno 514 ozljeda na godinu), nešto manje u djelatnosti 60 - *Pokretne, sportske, umjet. aktivnosti* (prosječno 316 ozljeda na godinu) pa u djelatnosti 50 - *Ostali poslovi povezani sa zadacima u grupama 10, 20, 30 i 40* (s prosječno 262 ozljede na godinu).

Vrlo malo ozljeda događa se pri radnom procesu 10 - *Izrada, prerada, obrada, skladištenje - sve vrste*, tek 23 ozljede na razini godišnjeg prosjeka dok su ozljede u radnim procesima u djelatnostima 020 - *Iskopavanje, izgradnja, renoviranje, rušenje*, 30 - *Poljoprivreda, šumarstvo, hortikultura, uzgoj ribe, rad sa živim životinjama* i 99 - *Ostale vrste radnog procesa* nespomenute ranije u klasifikaciji zanemarivi s jednom i dvije ozljede.

Treba napomenuti da je broj za radne procese označene s 000 - *Nema podataka* sličnog prosjeka (27 ozljeda) što je također zanemarivo i kad bi se cijeli broj pribrojio jednom procesu za kojeg podaci postoje.

4.6.2. Podaci o radnoj aktivnosti i materijalnog sredstva u ozljedi

Specifične radne aktivnosti (sa službenim brojevanim oznakama) uključuju: 00 - *Nema podataka*, 10 - *Rukovanje strojem – nespecificirano*, 20 - *Rad s ručnim alatom – nespecificirano*, 30 - *Vožnja/boravak na prijevoznom sredstvu ili opremi kojom se rukuje – nespecificirano*, 40 - *Rukovanje predmetima- nespecificirano*, 50 - *Ručno nošenje – nespecificirano*, 60 - *Kretanje – nespecificirano* te 99 - *Ostale vrste specifične tjelesne aktivnosti nespomenute u ovoj klasifikaciji*.

Ozljede se pretežno događaju pri aktivnostima pod oznakom 40, 50, 60, i 99 s brojem ozljeda između 100 i 250, dok su ostale vrijednosti zanemarive.

Materijalnih sredstava ima puno više, a najviše ozljeda izazivaju:

01.00 - *Zgrade, građevine, površine - u razini zemlje (unutarnje ili vanjske, nepomične ili pomične, privremene ili stalne)*

18.00 - *Živi organizmi i ljudska bića*

17.00 - *Uredska oprema, osobna oprema, sportska oprema, oružje, oprema za rad u kućanstvu*

12.00 - *Cestovna vozila*

06.00 - *Ručni alat bez pogona*

11.00 - *Prijenosni, transportni i skladišni sustavi*

dok je ostalih dvadesetak slabo uključeno u izazivanju ozljeda.

4.6.3. Podaci o poremećaju radnog procesa i materijalnog sredstva

Po kriteriju iz gornjeg podnaslova povezuju se materijalna sredstva i vrsta kontakta pri ozljedama. Za taj kriterij potrebno je reći da su ozljede koncentrirane uz 01.00 - *Zgrade, građevine, površine - u razini zemlje (unutarnje ili vanjske, nepomične ili pomične, privremene ili stalne)* i 06.00 - *Ručne alate bez pogona*, a vrste kontakata obuhvaćaju, po čestoti:

20 - Poremećaj zbog prelijevanja, prevrtanja, curenja, otjecanja, isparavanja, zračenja,

30 - Lomljenje, prsnuće, rascjepanje, iskliznuće, pad, rušenje materijalnog sredstva

40 - Gubitak kontrole (djelomični ili potpuni) nad strojem

50 - Pokliznuće - Spoticanje i padanje - Pad osobe

60 - Pokretanje tijela bez fizičkog naprezanja (općenito vodi k vanjskim ozljedama)

70 - Pokretanje tijela sa ili pod fizičkim naprezanjem (općenito dovodi do unutarnjih ozljeda)

80 - Šok, strah, nasilje, agresija, prijetnje.

Očito se češće ozljede događaju kad sila djeluje na materijalna sredstva, a tek onda slijede ozljede zbog neispravnih tjelesnih pokreta dok je šok rjeđa pojava.

4.6.4. Podaci o načinu ozljeđivanja i materijalnog sredstva u ozljedi

U kontaktu s već navedenim materijalnim sredstvima u prethodna dva podpoglavlja, češći su načini ozljeđivanja:

30 - Horizontalni ili vertikalni sudar sa stacionarnim predmetom (žrtva je u pokretu)

40 - Udarac, objekta u gibanju, sudar s istim

50 - Kontakt s ostrim, šiljatim, grubim materijalnim sredstvom

60 - Uklještenje, nagnječenje i sl.

70 - Fizički ili psihički stres

između 100 i 360 ozljeda na godinu dok se na ostale načine ozljede broje do 50 godišnje

4.7. Podaci o ozljedi

Za ozljede se u izvješća unose podaci o njenoj težini i vrsti te ozlijeđenom dijelu tijela.

4.7.1. Podaci o težini ozljede

Prema ESAW metodologiji, ozljede se po težini dijele na četiri skupine kako prikazuje slika 6 dijela svakogodišnjeg izvješća.

**Težina ozljeda	Ozljeda
1 - laka	Nema opasnosti za život, beznačajno ili lako oštećenje organa, funkcija održana ili privremeno neznatno smanjena, radna sposobnost održana - ogrebotine, manje modrice, nagnječenja, posjekotine
2 - teška	Potencijalna ili stvarna opasnost za život, značajno ili trajno oštećenje ili uništenje organa, privremena ili trajna nesposobnost za rad, unakaženije - amputacija, veća nagnječenja ili zgnječenje organa, višestruke ozljede, prijelomi, oštećenja velikih žila i živaca
3 - skupna	Ozljeda dviju i više osoba
4 - smrtna	Smrt

Slika 1. Preslika opisa pojedine težine ozljede na radu

Izvor: Izvješće Analiza ozljeda na radu u djelatnosti Q - Zdravstvena zaštita i socijalna skrb za 2021. godinu

Tablica 12 u nastavku uključuje sve navedene ozljede na slici 6 stavljene u odnos prema broju ukupnih ozljeda na radu za pojedinu godinu uz dodatak broja za neke godine kojima nije pridružena kvalifikacija prema slici 6.

Tablica 12. Broj prijavljenih ozljeda na mjestu rada prema težini ozljeda (sukladno obrascu Prijava o ozljedi na radu)

Godina	Ukupno o / r	Laka ozljeda	Teška ozljeda	Skupna	Smrtna	Bez opisa / nema podataka *
2013 .	990	870	118	2	0	0
2014 .	1041	894	128	5	1	13
2015 .	1162	989	172	1	0	0
2016 .	1156	1021	130	5	0	0
2017 .	1220	1083	129	1	0	7
2018 .	1209	1053	150	0	2	4
2019 .	1281	1181	98	0	5	2
2020 .	1132	1037	92	0	0	8
2021 .	1111	1047	63	0	0	1
Prosjeck	1145	1019	120	2	1	4

Izvor: Sačinila autorica prema podacima s EUROSTAT-a, iz izvješća za pojedine godine

Iz tablice je razvidno da se skupnih ozljeda te onih sa smrtnim ishodom događa zanemarivo malo. Tako se tijekom devetogodišnjeg razdoblja dogodilo svega 14 skupnih i 8 smrtnih.

Uprosječno gledano, tijekom istog razdoblja, od prosjeka prijavljenih ozljeda na radu (1145), teških je svega 12 % (120), a lakih 88 % (1019).

Nekoliko godišnjih izvješća nemaju uvedene sve podatke (za 2014. 13, za 2017. 7...). Međutim, taj broj (za cijelo promatrano razdoblje, godišnji prosjek je 4 izostavljena podatka) nema utjecaja na ukupnu analizu.

4.7.2. Podaci o vrsti ozljede

Prema primjenjenoj metodologiji, u izvješćima za promatrano razdoblje prijavljivano je 14 vrsta ozljeda od kojih dvije nisu specificirane već označene kao 'nema podataka' i 'ostale specifične ozljede nespomenute u popisu', a ukupni prikaz donosi tablica 13 koja slijedi.

Tablica 13. Prijavljene ozljede prema vrsti

Br .ozn.	Godina	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	Prosjek
	Vrsta ozljede										
000	Nepoznata ozljeda	2	25	12	12	23	25	23	19	12	17
010	Rane i površinske ozljede	368	292	279	301	313	265	305	275	281	298
020	Prijelomi kostiju	168	165	188	148	159	163	17	207	196	157
030	Iščašenja , uganuća i istegnuća	295	309	370	359	392	423	419	380	333	364
040	Traumatske amputacije	1	2	4	1	-	1	-	-	1	2
050	Potresi i unutrašnje ozljede	26	35	57	70	50	48	38	28	43	44
060	Opekline i smrzotine	23	27	30	37	33	34	31	27	27	30
070	Trovanja i infekcije	3	5	5	4	-	9	19	1	3	6
080	Utapanja i gušenje	1	-	-	3	-	-	2	-	2	2
090	Djelovanje zvuka , vibracija i tlak	2	1	-	-	-	-	-	-	4	2
110	Šok	19	24	28	30	38	36	40	31	15	29
120	Višestruke ozljede	17	33	47	40	12	31	50	46	35	35
999	Ostale spec . Ozljede	65	123	142	154	45	174	189	123	159	130
	Ukupno	990	1041	1162	1159	1065	1209	1133	1137	1111	
#	Nepoznate + ostale spec . ozljede	67	148	154	166	68	199	212	142	171	
#	Udio u ukupno prijavljenom broju (%)	6,77	14,22	13,25	14,32	6,38	16,46	18,71	12,49	15,39	

Izvor: Sačinila autorica prema podacima s EUROSTAT-a, iz izvješća za pojedine godine

Prema prosječnim vrijednostima za pojedinu vrstu, najčešća su iščašenja, uganuća i istegnuća kao jedna grupa (364 ozljede), a nešto manje je rana i površinskih ozljeda (298 ozljeda).

Prijelomi kostiju (prosječno 157 na godinu) kreću se u okvirno 50 % manjem iznosu od spomenutih.

Ozljede s oznakom 050 Potresi mozga i unutrašnje ozljede, 120 Višestruke ozljede, 060 Opekline i smrzotine i 110 Šok čine grupu zatupljenu s prosječno 30 do 44 ozljeda godišnje dok su 090 Djelovanje zvuka, vibracija i tlaka, 080 Utapanja i gušenje i 040 Traumatske amputacije zanemarivih dvije ozljede godišnje.

Treba napomenuti da uvodno spomenute vrijednosti za nepoznate ozljede i ostale specifične ozljede imaju 12,83 % udjela u ukupno prijavljenom broju ozljeda za pojedinu godinu, a u rasponu od 6,38 do 18,71 %.

4.7.3. Podaci o ozlijeđenom dijelu tijela

U nastavku su izneseni podaci o ozlijeđenim dijelovima tijela, ali bez podpodjela prema službenoj klasifikaciji jer nisu relevantni za analizu na razini ovog rada. Tablica 14. u nastavku sadrži i prosječne vrijednosti za pojedini ozlijeđeni dio tijela tijekom promatranih godina.

Tablica 14: Prijavljene ozljede prema ozlijeđenom dijelu tijela

Br.ozn.	Godina	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Prosjek
	Vrsta ozljede										
00	Nespecificirani dio tijela	3	30	16	12	30	32	36	36	22	24
10	Glava – nespecificirano	78	77	94	94	83	90	91	80	93	87
20	Vrat i kralježnica	40	32	53	43	40	36	37	29	31	38
30	Leda s lednom kralježnicom	23	66	59	67	63	61	73	50	66	58
40	Trup i organi – nespecificirano	26	39	31	44	37	39	45	37	38	37
50	Gornji ekstremiteti- nespecificirano	426	411	451	462	476	441	464	407	373	435
60	Donji ekstremiteti- nespecificirano	339	314	361	331	386	398	422	399	403	373
70	Cijelo tijelo , višestruko - nespecificirano	45	62	77	74	85	88	110	89	78	79
99	Ostali dijelovi tijela (nespomenuti gore)	10	10	20	29	20	24	8	10	12	16
	Ukupno broj ozljeda	990	1041	1162	1156	1220	1209	1286	1137	1111	

Izvor: Sačinila autorica prema podacima s EUROSTAT-a, iz izvješća za pojedine godine

Iz podataka je očito da očekivano najčešće stradaju gornji ekstremiteti zbog korištenja ruku pri radu i nagonskih pokreta da se čovjek rukama nastoji spasiti pri gubljenju oslonca na donje ekstremitete i zaštitu kralježnice.

Glava (prosječno 87 ozljeda) i trup (prosječno 79 ozljeda) već su do četiri puta manje zahvaćeni ozljedama, a drugi dijelovi zahvaćeni su ozljedama svega 16 do 58 puta po godišnjem prosjeku.

4.8. Osvrt na ozljede na radu na razini EU

U odnosu na promatrane podatke koji se odnose na RH, podaci na razini EU izašli bi iz opsega i teme ovog rada. Postoje ipak podaci koji bi mogli dati neku sliku odnosa ozljeda na spomenutim razinama.

Tako, prema podacima EUROSTAT-a iz baze podataka za *Nesreće na radu bez smrtnog ishoda prema gospodarskoj djelatnosti, EU, 2012. – 2020. AAW2022 II.png* zanimljivo je izdvojiti sljedeće:

- a) U promatranom razdoblju u svim gospodarskim djelatnostima primijećen je pad ozljeda na radu za 4,2 %, a što se povezuje s rastom broja zaposlenih.
- b) U istom razdoblju samo su dvije djelatnosti u kojima se iskazuje porast broja ozljeda na radu, a jedna od njih je upravo i djelatnost Q - Zdravstvena zaštita i socijalna skrb s porastom od čak 12,3 %.
- c) Djelatnost Q - Zdravstvena zaštita i socijalna skrb ujedno je i jedina s višom stopom učestalosti nesreća na radu za žene nego za muškarce.

Zanimljiv je i podatak o odnosu broja ozljeda po spolu.

U izvješćima EUROSTAT-a za 2020. godinu nalazi se i onaj o najvećim stopama učestalosti ozljeda na radu prema gospodarskim djelatnostima i spolu. Na slici 7 u nastavku nalazi se preslika dijela izvješća za samo prva četiri mjesta.

Highest incidence rates of non-fatal accidents by economic sector and sex, EU, 2020

Women			Men		
Rank	Activity	Incidence rate (per 100 000 workers)	Rank	Activity	Incidence rate (per 100 000 workers)
1	Human health and social work activities	1 953	1	Construction	3 312
2	Transportation and storage	1 769	2	Administrative and support service activities	2 621
3	Administrative and support service activities	1 332	3	Transportation and storage	2 351
4	Accommodation and food service activities	1 087	4	Manufacturing	1 935

Source: Eurostat (online data code: hsw_n2_01)

euostat

Table 4: Highest incidence rates of non-fatal accidents by economic sector and sex, EU, 2020

Source: Eurostat (hsw_n2_01)

Slika 2. Prikaz najvećeg broja ozljeda na radu prema djelatnosti i spolu u EU za 2020. godinu
 Izvor: Službena stranica EUROSTAT-a

Prema preslici iz europskog izvješća razvidno je da se žene ozljeđuju u najvećem broju u djelatnosti zdravstva i i socijalne skrbi dok su muškarci u toj djelatnosti po broju ispod četvrtog mjesta. S obzirom na izostanak ostalih podataka za europsku razinu, ovaj rad nije određen donositi zaključke o razlozima te pojave.

5. ZAKLJUČAK

Zaključak ovog istraživanja ukazuje na kompleksnost problema ozljeda na radu te važnost analize ocjena podataka i njihove nestalnosti prema kriterijima. Također, ističe se potreba za daljnjim istraživanjem o pitanjima kao što su osobna zaštitna oprema i ozljede ubodnim predmetima, te kako informacije utječu na pristup Europske komisije.

Također, zaključak upućuje na značaj uloge zaštite na radu u poboljšanju uvjeta rada i sigurnosti radnih mjesta. Istraživanja i podaci iz Europske unije i Republike Hrvatske naglašavaju potrebu za usklađivanjem s EU standardima i stručnom licenciranju kako bi se osigurala kvaliteta i sigurnost na radu.

Nadalje, zaključuje se da odnos između ugovorenih osiguranja i zaštite na radu ključan aspekt koji utječe na stradale i poslodavce. Potreba za preciznošću i dokumentacijom ugovora postaje sve važnija kako bi se izbjegli nesporazumi i smanjile tužbe.

Odnos ugovorenih osiguranja i zaštite na radu, jedan smjer nudi podatke koji bi trebali poslužiti za poboljšanje uvjeta rada i jačanje sigurnosti na radnome mjestu ili u radnom okolišu; druga je strana činjenica da radnik i poslodavac imaju ugovor, a odavno je prošlo vrijeme kad se nešto utanačivalo 'na riječ' ili 'pečatilo stiskom ruke'. Danas se parnice dobivaju i gube već i zbog zareza u tekstu. Tko mora platiti stradalniku nastoji izvući što manji iznos, sukladno ugovoru ili polici osiguranja, a unesrećeni nastoje što više izvući kako bi si platili liječenje. Stoga ne čudi da se na razini EC kao krovnog zakonodavca nastoji dobiti što više podataka o ozljedama na radu, ne samo radi poboljšanje uvjeta rada već i zbog osiguranja za smanjenje tužbi radi stjecanja nadoknade za ozljedu.

6. PRILOZI

PRILOG 1

Izvod iz ZZNR

Pojašnjenje pojmova

Članak 3. (NN 94/18)

(1) Pojmovi koji se koriste u ovom Zakonu i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

- 1) Biološke štetnosti su biološki agensi, odnosno mikroorganizmi, uključujući i genetski modificirane, stanične kulture i endoparaziti čovječjeg i životinjskog porijekla, koji mogu uzrokovati zarazu, alergiju ili trovanje, a koji se koriste u radu ili su prisutni u radnom okolišu
- 2) Bolesti u vezi s radom su bolesti koje uzrokuje više čimbenika od kojih je rad jedan od njih
- 3) Druga osoba je osoba koja se po bilo kojoj osnovi rada nalazi na mjestu rada (poslovni suradnik, davatelj usluga i dr.)
- 4) Eksplozivna atmosfera je smjesa zraka sa zapaljivim plinom ili parom ili maglicom ili prašinom pri atmosferskim uvjetima, u kojoj se nakon početnog paljenja, proces gorenja prenosi na cijelu smjesu, zbog čega predstavlja mogući izvor eksplozije ili požara na mjestu rada te može dovesti do ozljeđivanja radnika i drugih osoba
- 5) Izdvojeno mjesto rada je mjesto rada u kojemu radnik ugovoreni posao obavlja kod kuće ili u drugom prostoru koji nije prostor poslodavca
- 6) Mjesto rada je svako mjesto na kojemu radnici i osobe na radu moraju biti, ili na koje moraju ići, ili kojemu imaju pristup tijekom rada zbog poslova koje obavljaju za poslodavca, kao i svaki prostor, odnosno prostorija koju poslodavac koristi za obavljanje poslova i koja je pod njegovim izravnim ili neizravnim nadzorom
- 7) Napori su statodinamički, psihofiziološki napori, napori vida i napori govora, koji mogu uzrokovati oštećenje zdravlja radnika koji su im izloženi
- 8) Nezgoda je neočekivani i neželjeni događaj na radu ili u vezi s radom koji nije uzrokovao ozljeđivanje radnika, ali bi ga pri minimalno izmijenjenim subjektivnim, odnosno objektivnim okolnostima, u ponovljenom slučaju mogao uzrokovati
- 9) Opasne kemikalije su tvari, smjese i pripravci u skladu s posebnim propisom

- 10) Opasnosti su svi uvjeti na radu i u vezi s radom, koji mogu ugroziti sigurnost i zdravlje radnika
- 11) Osoba na radu je fizička osoba koja nije u radnom odnosu kod tog poslodavca, ali za njega obavlja određene aktivnosti, odnosno poslove (osoba na stručnom osposobljavanju za rad; osoba na sezonskom radu za obavljanje privremenih, odnosno povremenih sezonskih poslova u poljoprivredi; osoba koja radi na određenim poslovima u skladu s posebnim propisom; redoviti student i redoviti učenik srednjoškolske ustanove na radu u skladu s posebnim propisom; osoba koja radi kao volonter, naučnik, student i učenik na praksi, osoba koja radi u vrijeme izdržavanja kazne zatvora ili odgojne mjere i slično)
- 12) Ovlaštenik je radnik kojemu je poslodavac, neovisno o drugim ugovorenim poslovima, dao ovlaštenja za provedbu zaštite na radu
- 13) Ovlaštena osoba je pravna ili fizička osoba koju je ministarstvo nadležno za rad ovlastilo za obavljanje poslova zaštite na radu
- 14) Ozljeda na radu je ozljeda radnika nastala u prostoru poslodavca u kojemu obavlja rad, ili ga tijekom rada koristi, ili mu može pristupiti, odnosno u drugom prostoru koji nije prostor poslodavca, ali radnik u njemu obavlja rad
- 15) Poslodavac je fizička ili pravna osoba za koju radnik, odnosno osoba na radu obavlja poslove
- 16) Poslovi s posebnim uvjetima rada su poslovi pri čijem obavljanju radnik koji radi na tim poslovima mora, osim općih uvjeta za zasnivanje radnog odnosa, ispunjavati propisane posebne uvjete koji se odnose na dob, stručnu osposobljenost, zdravstveno stanje, odnosno psihičku sposobnost
- 17) Povjerenik radnika za zaštitu na radu je radnik koji je u skladu s ovim Zakonom izabran da zastupa interese radnika na području zaštite na radu
- 18) Prevencija je planirana, odnosno poduzeta mjera u svakom radnom postupku kod poslodavca, s ciljem sprječavanja ili smanjenja rizika na radu
- 19) Radilište je privremeno ili pokretno mjesto rada, kao što je gradilište, šumarsko radilište, mjesto gradnje broda te mjesta na kojima se obavljaju privremeni radovi na održavanju, rušenju i popravcima, poljoprivredni radovi i radovi na istraživanju i iskorištavanju mineralnih sirovina
- 20) Radna oprema su strojevi i uređaji, postrojenja, sredstva za prijenos i prijevoz tereta i alati te skele i druga sredstva za povremeni rad na visini
- 21) Radni okoliš čine fizikalni, kemijski i biološki čimbenici na mjestu rada i u njegovom okruženju

- 22) Radnica koja doji dijete je radnica majka djeteta u dobi do navršene prve godine života djeteta koje doji, koja je o tome obavijestila poslodavca u pisanom obliku najkasnije 30 dana prije povratka na rad
- 23) Radnica koja je nedavno rodila, je radnica kojoj od poroda nije prošlo više od šest mjeseci, koja je o tome obavijestila poslodavca u pisanom obliku
- 24) Radnik je fizička osoba koja u radnom odnosu obavlja poslove za poslodavca
- 25) Rizik je umnožak vjerojatnosti nastanka opasnog ili štetnog događaja i štetnosti toga događaja, odnosno njegove posljedice
- 26) Specijalist medicine rada je specijalist izabran od strane poslodavca u skladu s propisima o specifičnoj zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju
- 27) Sredstva rada su građevine namijenjene za rad s pripadajućim instalacijama, uređajima i opremom, prometna sredstva i radna oprema
- 28) Stres na radu su zdravstvene i psihičke promjene koje su posljedica akumulirajućeg utjecaja stresora na radu kroz dulje vrijeme, a očituju se kao fiziološke, emocionalne i kognitivne reakcije te kao promjene ponašanja radnika
- 29) Stručnjak zaštite na radu je radnik kojeg je poslodavac odredio za obavljanje poslova zaštite na radu i koji ispunjava propisane uvjete za obavljanje tih poslova
- 30) Štetnosti su kemijske, biološke i fizikalne štetnosti, koje mogu uzrokovati oštećenje zdravlja radnika i drugih osoba koje su im izložene
- 31) Trudna radnica je radnica koja je o trudnoći obavijestila poslodavca u pisanom obliku
- 32) Zaštita na radu je sustav pravila, načela, mjera, postupaka i aktivnosti, čijom se organiziranom primjenom ostvaruje i unapređuje sigurnost i zaštita zdravlja na radu, s ciljem sprječavanja rizika na radu, ozljeda na radu, profesionalnih bolesti, bolesti u vezi s radom te ostalih materijalnih i nematerijalnih šteta na radu i u vezi s radom.

26.	Županija (prema važećoj Nacionalnoj klasifikaciji prostornih jedinica za statistiku):					
27.	Težina ozljede: 1 - lakša; 2 - teška; 4 - smrtna					
28.	Vrsta ozljede (tife sukladno ESAW klasifikaciji):					
29.	Ozlijeđeni dio tijela (tife sukladno ESAW klasifikaciji):					
30.	Mjesto rada: 0 - nema podataka; 1 - uobičajeno ili mjesto rada unutar lokalne jedinice; 2 - povremeno ili pokretno mjesto rada ili putovanje po nalogu poslodavca; 9 - ostala radna mjesta					
31.	Osoba je ozlijeđena za vrijeme rada: 0 - nepoznato; 1 - redovitog; 2 - produžnog; 3 - izvanrednog					
32.	Mjesta u vezi s radom: 3 - na putu na posao; 4 - na putu s posla					
33.	Radni okoliš (opisati mjesto rada, radni prostor ili općenito okoliš na kojem se nezreća dogodila):					
34.	Radni proces (opisati glavnu vrstu posla ili zadatka (općenita aktivnost) koju je ozlijeđeni izvodio u vrijeme kad se ozlijedio):					
35.	Specifična aktivnost u vrijeme ozljede (opisati konkretnu fizičku aktivnost koju je ozlijeđeni obavljao, te alat, predmet ili spravu koju je koristio u trenutku nezreće):					
36.	Poremećaj u radnom procesu (opisati posljednji događaj koji je odstupio od normalnog i doveo do nezreće, te alat, predmet ili spravu koja je uključena u neobičajeni događaj):					

37.	Kontakt - način ozljeđivanja (opisati naćin na koji je ozljeđeni zadobio fizićku ili mentalnu traumu, te alat, predmet ili spravu s kojom je ozljeđeni dotao u kontakt ili psihološki naćin ozljeđivanja):		
38.	Uzrok ozljeđe:		
39.	Je li procjenom rizika predviđeno korišćenje osobnih zaštitnih sredstava? 1 - da, 2 - ne		
40.	Je li korišćena osobna zaštitna sredstva? 1 - da, 2 - ne		
41.	Je li radnik osposobljen za rad na siguran naćin? 1 - da, 2 - ne		
42.	Je li primijenjena osnovna pravila zaštite na radu? 1 - da, 2 - ne		
43.	Je li primijenjena posebna pravila zaštite na radu? 1 - da, 2 - ne		
44.	Je li bila pružena prva pomoć: 1 - da, 2 - ne, 3 - nema podataka		
45.	Je li provedena interna istraga o ozljeđi? 1 - da, 2 - ne; Ako DA, tko ju je proveo?		
46.	Je li obavljen oćevid od strane policije? 1 - da, 2 - ne		
47.	Je li obavljen nadzor od strane inspektora rada za zaštitu na radu? 1 - da, 2 - ne		

D) PODACI O NEPOSREDNOM RUKOVODITELJU

48.	Ime, prezime i funkcija:	Telefon:
49.	Adresa stanovanja:	E-mail:

E) PODACI O OĆEVIDCU

50.	Ime, prezime:	Telefon:
51.	Adresa stanovanja:	E-mail:

F) PODACI O OSOBI KOJA JE POPUNILA TISKANICU PRIJAVE O OZLJEDI NA RADU

52.	Ime, prezime:	Telefon:
53.	Radno mjesto:	E-mail:

 Datum podnošenja prijave (DD/MM/GGGG)

 Ime i prezime / OIB, potpis ovlašćene osobe poslodavca

G) IZVJEŠĆE IZABRANOG DOKTORA OPĆE/OBITELJSKE MEDICINE

Ispunjava izabrani doktor

54.	Izvešće sačinjeno: A) Neposrednim pregledom; B) Osnovom medicinske dokumentacije			
55.	Ime, prezime, adresa doktora koji je prvi pregledao ozlijeđenu osobu:			
56.	Naziv i adresa zdravstvene ustanove u kojoj je prvi puta pregledana ozlijeđena osoba:			
57.	Dijagnoza ozljede, naziv i šifra prema važećoj MKB:			
58.	Vanjski uzrok ozljede prema MKB (W01 - Z99):			
59.	Boluje li ozlijeđena osoba od drugih bolesti, koje su za posljedicu mogle imati ozljedu? 1 - da, 2 - ne; Ako DA, navesti koja.			
60.	Boluje li ozlijeđena osoba od fizičkih ili psihičkih poteškoća koje su utjecale na nastanak ozljede? 1 - da, 2 - ne; Ako DA, navesti koja.			
61.	Je li izvršeno testiranje na alkohol ili druga opojna sredstva? 1 - da, 2 - ne, 9 - nema podataka; Ako DA, navesti rezultat.			
62.	Napomena:			

Datum popunjavanja prijave (DD/MM/GGGG)

M.P.

Ime i prezime, potpis i šifra izabranog doktora

H) HRVATSKI ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE

Ispunjava HZZO

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (OIB 02958272670) temeljem članka 125. stavka 1. točke 1. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju ("Narodne Novine", broj 80/13., 137/13. i 98/19.), u predmetu utvrđivanja prava iz obveznoga zdravstvenog osiguranja osiguranoj osobi iz točke B (Podaci o ozlijeđenoj osobi) priznaje se ozljeda na radu i prava koja proizlaze iz priznate ozljede na radu.

Datum nastanka ozljede na radu

Datum priznavanja ozljede na radu

Ime i prezime, potpis / elektronički potpis ovlaštene službene osobe

Šifra prema MKB priznate ozljede na radu

M.P.

Evidencijski broj priznate ozljede na radu

Dopuštena je žalba Direkciji Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje u roku od 15 dana od dana zaprimanja ovjerene tiskanice Prijave o ozljedi na radu. Žalba se predaje neposredno ili putem pošte odnosno usmeno na zapisnik regionalnom uredu odnosno područnoj službi Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje gdje je tiskanica Prijave o ozljedi na radu ovjerena.

7. LITERATURA

- [1] HE, 2021: *Ozljeda*. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Dostupno na: <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=46022>. Pristupljeno 30. 1. 2023.
- [2] ZZNR (2018) pročišćeni tekst zakona, NN 71/14, 118/14, 154/14, 94/18, 96/18, na snazi od 01.11.2018. *čl. 1. st. 1.* Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/167/Zakon-ozaza%C5%A1titi-na-radu>. Pristupljeno 20. 1. 2023.
- [3] Diniejko, dr A. (2014): *A Chronology of Social Change and Social Reform in Great Britain in the Nineteenth and Early Twentieth Centuries*. Dostupno na: <https://victorianweb.org/history/socialism/chronology.html>. Pristupljeno: 18. 1. 2023.
- [4] EUROSTAT (2021): European Occupational Safety and Health Administration - *EU-OSHA*. Službena stranica EU. Dostupno na: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/eu-osha_en. Pristupljeno 15. 1. 2023.
- [5] Official Journal of the European Union, (2016). *Treaty on the Functioning of the European Union (Consolidated version.)* članak 153. Dostupno na: https://www.jus.uio.no/english/services/library/treaties/09/9-01/tfeu_cons.xml#treaty-header1-1, prijevod dostupan na: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9e8d52e1-2c70-11e6-b497-01aa75ed71a1.0011.01/DOC_3&format=PDF. Pristupljeno 30. 1. 2023.
- [6] MRMOSP (2023): *Zaštita na radu*. Službena mrežna stranica Dostupno na: <https://mrosp.gov.hr/o-ministarstvu/uprava-za-rad-i-zastitu-na-radu/411>. Pristupljeno 17. 1. 2023.
- [7] EUROSTAT (2021): *O EUROSTATU*. Službena stranica EC. Dostupno na: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/about-us/who-we-are>. Pristupljeno 25. 1. 2023.
- [8] ZZO, (2020): *Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju*. NN 80/13, 137/13, 98/19. Čl. 66, st. 1. i 2. Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/192/Zakon-o-obveznom-zdravstvenom-osiguranju>. Pristupljeno 30. 1. 2023.
- [9] MRMS (2013): *Mini vodič - Osnovne obveze zaštite na radu*. 2014. Dostupno na: <https://www.mingo.hr/public/Poduzetnistvo/112-vodic-zastita-na-radu-lowreswebfinal.pdf>. Pristupljeno: 10. 1. 2023.

- [10] HJP (2023): *Nezgoda*. Hrvatski jezični portal, mrežno izdanje. Dostupno na: <https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>. Pristupljeno 30. 1. 2023.
- [11] EUROSTAT (2001): *European Statistics on Accidents at Work (ESAW), Summary methodology*. Službena stranica EC Dostupno na: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-working-papers/-/ks-ra-12-002>. Pristupljeno 15. 1. 2023.
- [12] Službeni list EU (1989): *Okvirna direktiva 89/391/EEZ o mjerama za poboljšanje sigurnosti i zdravlja radnika*. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:31989L0391&from=NL>. Pristupljeno 5. 4. 2023.
- [13] **HZJZ, 2019: Statut Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo**. Službena mrežna stranica Zavoda. Dostupno na: https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2019/01/Statut_HZJZ-a_2019_fin.pdf. Pristupljeno 30. 1. 02023.
- [14] **HZJZ, (2023): Ozljede na radu i profesionalne bolesti, Specifična zdravstvena zaštita**. Službena mrežna stranica Zavoda. Dostupno na: <https://hzzo.hr/ozljede-na-radu-i-profesionalne-bolesti-specificna-zdravstvena-zastita/1-ozljeda-na-radu>. Pristupljeno 30. 1. 2023.

8. POPIS KRATICA

AAW	Accidents at Work Nezgodna na radu
DSZ	Državni statistički zavod
EC	European Commission Europska komisija
EEZ	Europska ekonomska zajednica European Economic Community
ESAW	European Statistics on Accidents at Work Europske statistike nezgoda na radu - pregled metodologije
EU	Europska unija European Union
EU-OSHA	European Agency for Safety and Health on Work Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu
EUROSTAT	European statistics Europske statistike
HE	Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje
HJP	Hrvatski jezični portal, mrežno izdanje
HJP	Hrvatski jezični portal
HZJZ	Hrvatski zavod za javno zdravstvo
MRMOSP	Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
MRMS	Ministarstvo rada i mirovinskog sustava
MZ	Ministarstvo zdravstva
NKD	Nacionalna klasifikacija djelatnosti
NKZ	Nacionalna klasifikacija zanimanja
RH	Republika Hrvatska
SAD	Sjedinjene Američke Države
TFEU	Treaty on the Functioning of the European Union Ugovoru o funkcioniranju Europske unije
ZZNR	Zakon o zaštiti na radu
ZZO	Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju
ZZO	Zakon o zdravstvenom osiguranju

9. POPIS TABLICA, GRAFIKONA I SLIKA

9.1. Popis tablica

Tablica 1. Pregled podataka o ozljedama na radu u odnosu na stanovništvo RH i zaposlenost.....	12
Tablica 2. Podaci o ukupno prijavljenim o/r u RH i u djelatnosti Q-Zdravstvo i socijalna skrb u odnosu na broj ozljeda ‘u mjestu’ i ‘na putu’	13
Tablica 3. Broj prijavljenih ozljeda na radu po županijama i udio u ukupnom broju o/r u djelatnosti u razdoblju od 2013. do 2021. godine.....	16
Tablica 4. Odnos broja ozlijeđenih prema spolu u odnosu na ukupni broj prijavljenih ozljeda na radu od 2013. do 2021. godine.....	17
Tablica 5. Podaci o broju ozljeda na radu prema životnoj dobi u odnosu na ukupni broj prijavljenih.....	19
Tablica 6. Broj prijavljenih ozljeda na mjestu rada prema osnovi.....	21
Tablica 7. Broj prijavljenih ozljeda na mjestu rada prema zanimanju ozlijeđenih radnika u djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi.....	22
Tablica 8. Broj prijavljenih ozljeda na radu u djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi prema mjestu nastanka.....	23
Tablica 9. Broj prijavljenih ozljeda na mjestu rada prema veličini poslodavca.....	24
Tablica 10. Broj prijavljenih ozljeda na mjestu rada prema radnom okolišu gdje se ozljeda dogodila.....	25
Tablica 11. Broj prijavljenih ozljeda na mjestu rada prema radnom procesu pri kojem se ozljeda dogodila.....	26
Tablica 12. Broj prijavljenih ozljeda na mjestu rada prema težini ozljede.....	29
Tablica 13. Prijavljene ozljede prema vrsti.....	30
Tablica 14. Prijavljene ozljede prema ozlijeđenom dijelu tijela.....	31

9.2. Popis grafikona

Grafikon 1. Prikaz kretanja ukupnog broja ozljeda na radu u RH.....	14
Grafikon 2. Prikaz ukupno prijavljenih o/r u RH po godinama.....	15
Grafikon 3. Broj ozljeda na radu 2013.-2021. po spolu u odnosu na ukupni broj prijavljenih ozljeda	18

Grafikon 4. Prikaz broja ozlijeđenih prema ukupnom broju ozlijeđenih tijekom promatranog razdoblja.....20

Grafikon 5.Prikaz odnosa dobnih skupina ozlijeđenih i tijekom promatrane godine.....20

9.3. Popis slika

Slika 1. Preslika opisa pojedine težine ozljede na radu.....29

Slika 2. Prikaz najvećeg broja ozljeda na radu prema djelatnosti i spolu u EU za 2020. godinu.....33